ARH PT-1373

Põllumehed!

P. Saretok, Walgas,
Moskwa uul. 20. —

Wabastage hobune raskest göpli rehepeksu masinast, sest temal on Teie kasuks palju tähtsamaid töösid toimetada. Kui teie paar sügiset oma körrepõllud waremalt üles jaksate künda, toob see teile rohkem kasu, kui paras hää nafta-motor maksab.

Pääle selle wõib motor teid weel mitmes asjas aidata, nagu: jahwatada, hekslid lõigata, karjale wett pumbata.

Soowitan: niitmise ja wilja lõikuse masinaid,

rehepeksu masinaid,
tuulutuse masinaid,
hekslimasinaid
külwimasinaid j. n. e.

Omast wabrikust! Kõige parem juurewilja harimise riist „Siil“, juurewilja külwimasin „Globus.“ **Hinnad odawad.**

P. Saretok, Walgas,
Moskwa uul. 20. —

Karjapidajad!

Nagu näete, wõib hää nafta motor teid ka

piimatalituses kasuga aidata.

Kui teil ühispiimatalitust weel ei ole, siis tellige omale kohe hää

kuurelahutaja „Alfa“.

Wõimasina ja pressi

walmistan teile kõige ajakohasema odawa hinna eest oma wabrikus.

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

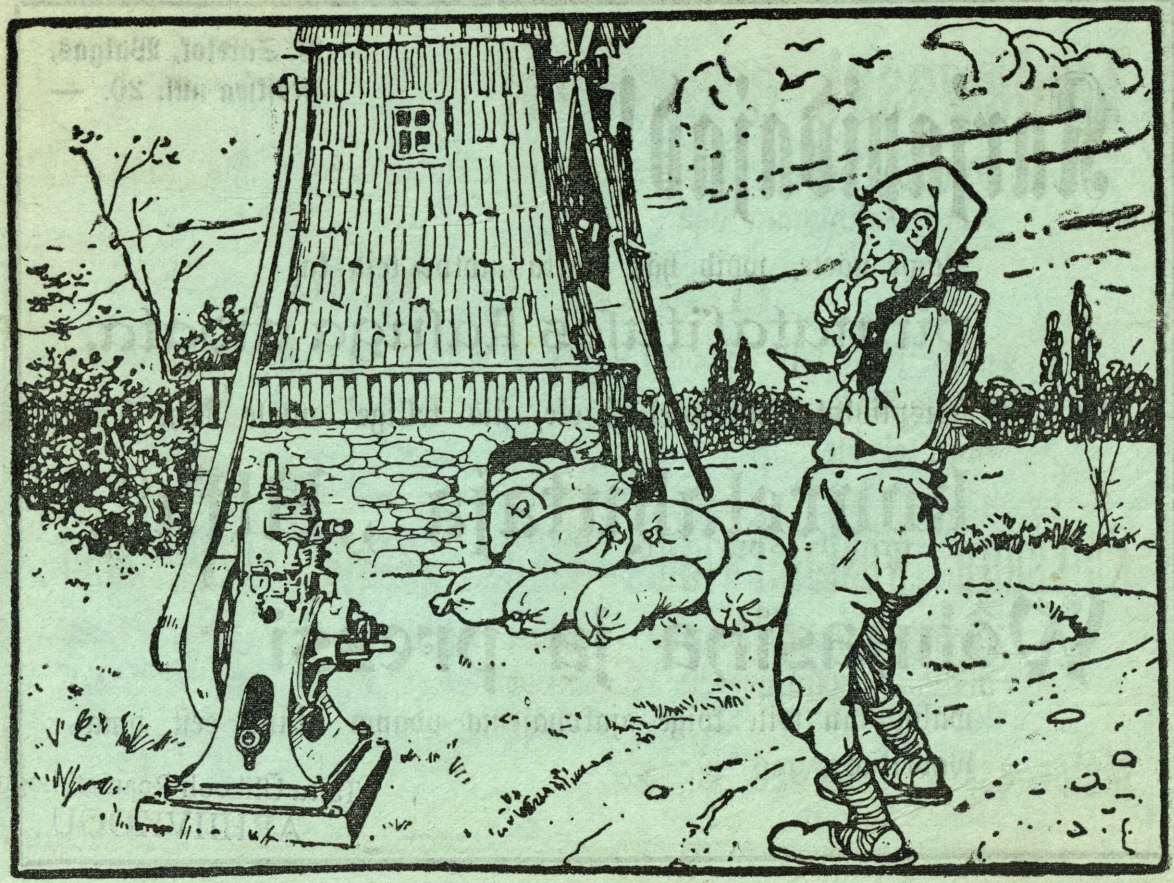

Tuuleweski omanikud!

P. Saretok, Walgas,
Moſkwa uul. 20. —

Kui teie oma ettewõttes kaſuga töötada tahate, ſiis muretſege omale wiibimata hää

nafta motor,

mille jõud teil odawam tuleb, kui kõige parema weſiweski rentnikul. Palju kottiſi weereb teie weskiſt mööda, ſeſt et täna tuult ei ole.

Kõiksugu weskitarwidusi müün paraja hinna eest:

koonus-rattaid, wõlliſid, maſina rihmu, tangu ſõelu, kruubi maſinaid, püüliweskid, kunſtweskikiwi materjali jne.

Motorweskite eelarwed hinnata.

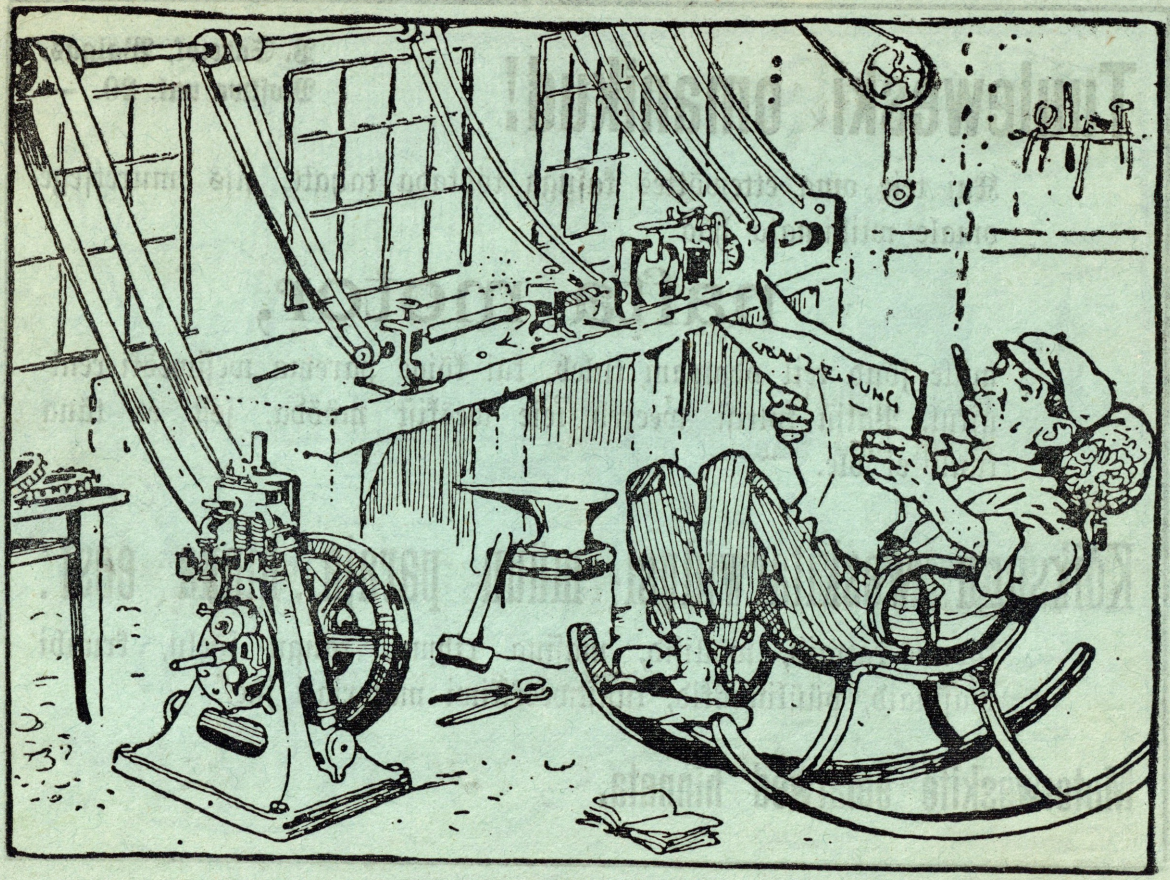

Mehanikerid!

P. Saretok, Walgas,
Moskwa uul. 20. —

Targasti teete, kui teie treipingi ja puurimise masina ümberajamise

nafta motori

kätte usaldate. Kuni masinad töötawad, wõite tehnika ajakirjast oma teadmisi täiendada.

Treipinkisid, puurmasinaid, stantsisid

ja muid rauatöstuse masinaid muretsen parematest

wäljamaa wabrikutest.

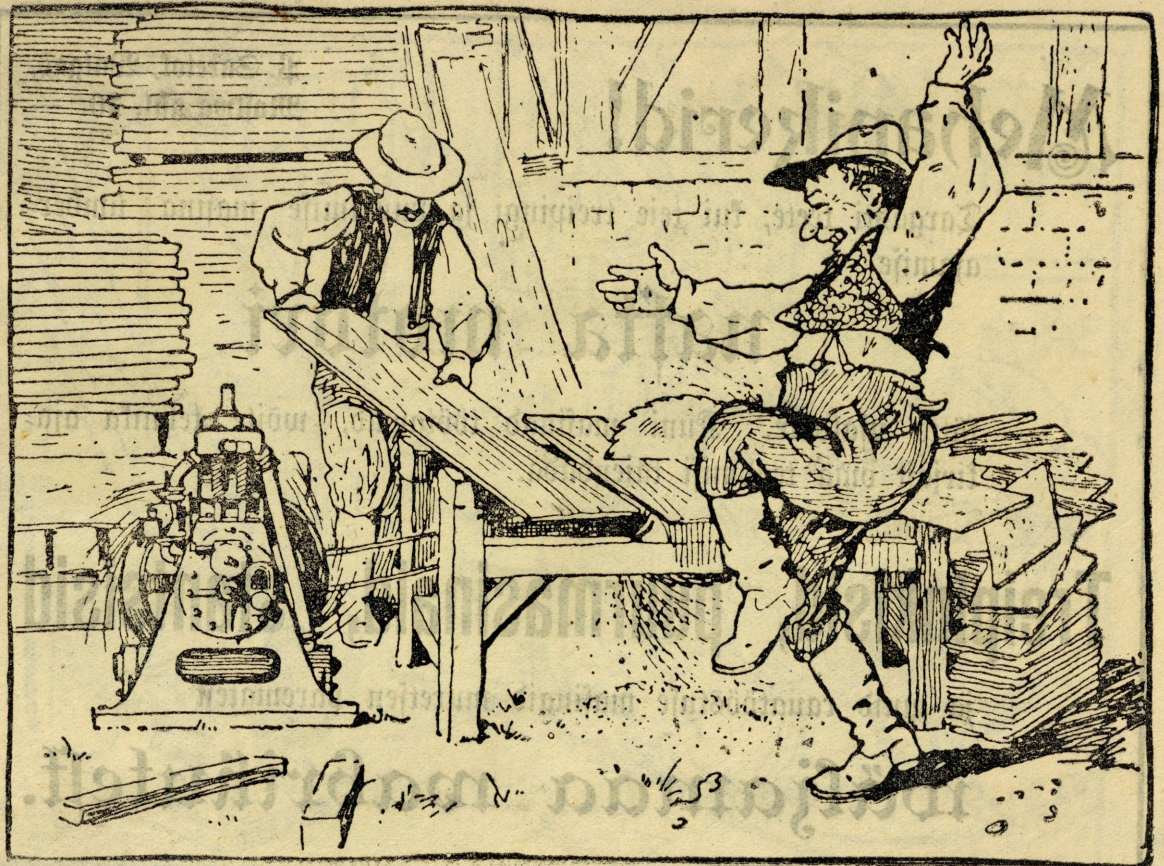

Tislerid!

P. Saretok, Walgas,
Moskwa uul. 20. —

Ärge wiiwitage omale nafta motori ja puutööstuſe maſinaid oſtmaſt, muidu ſaate ſuurt majanduſliſt kahju.

Kui teil motor

ainult kreisſaega töötab, edeneb teie töö arwamata kiiresti Iſegi mõista on tulu ſuurem, kui teie

hööwelduse masina,
lentsae, augu-raiumise aparadi,
fresseri

ja muud tarwilikud puutööstuſe maſinad muretſete.

Nõudke hinnata hinnakirja!

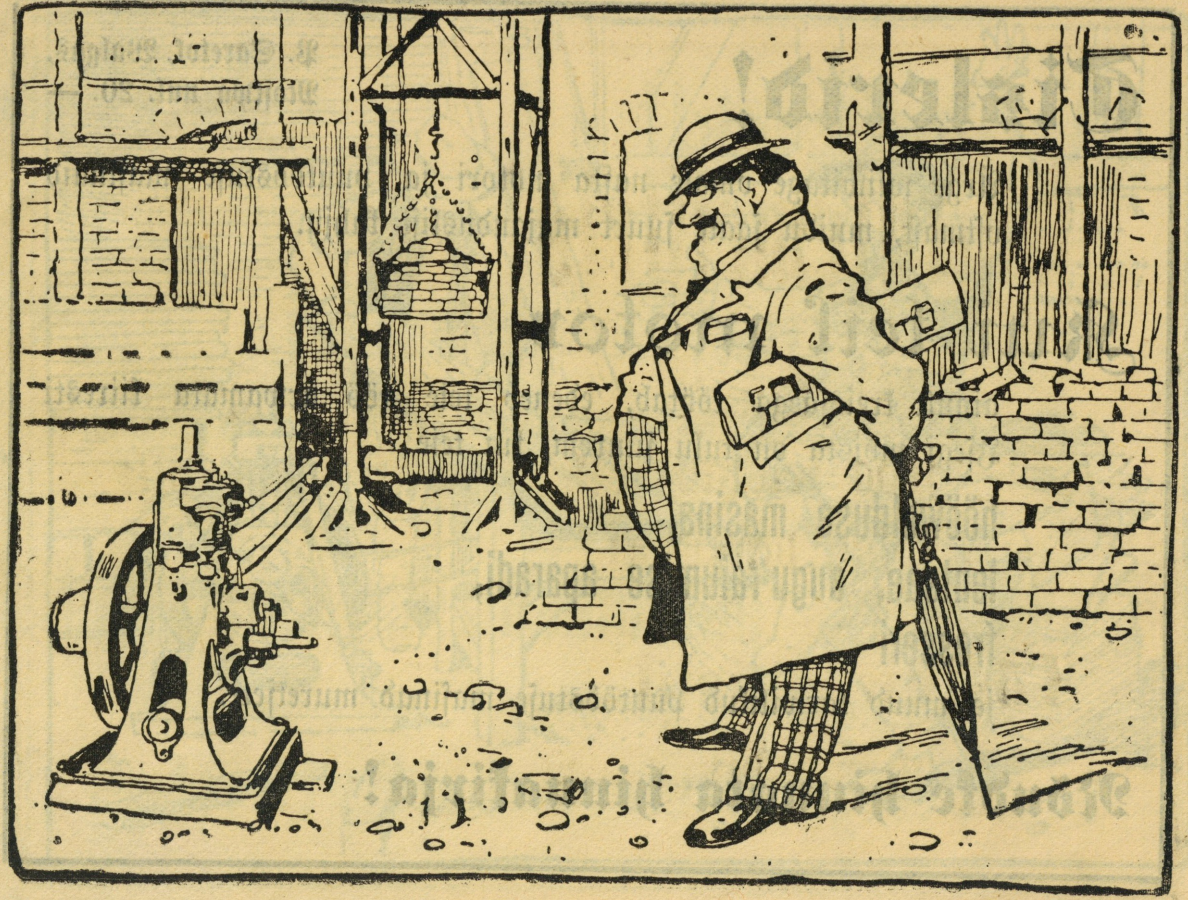

P. Saretok, Walgas,
Moſkwa uul. 20. —

Ehituſemeiſtrid!

Kui kaſulik teile weike motor on,
ſeda ſeletab teile kõrwal olew pilt
kõige paremini.

Tõstewärkisid

odawa hinna eeſt.

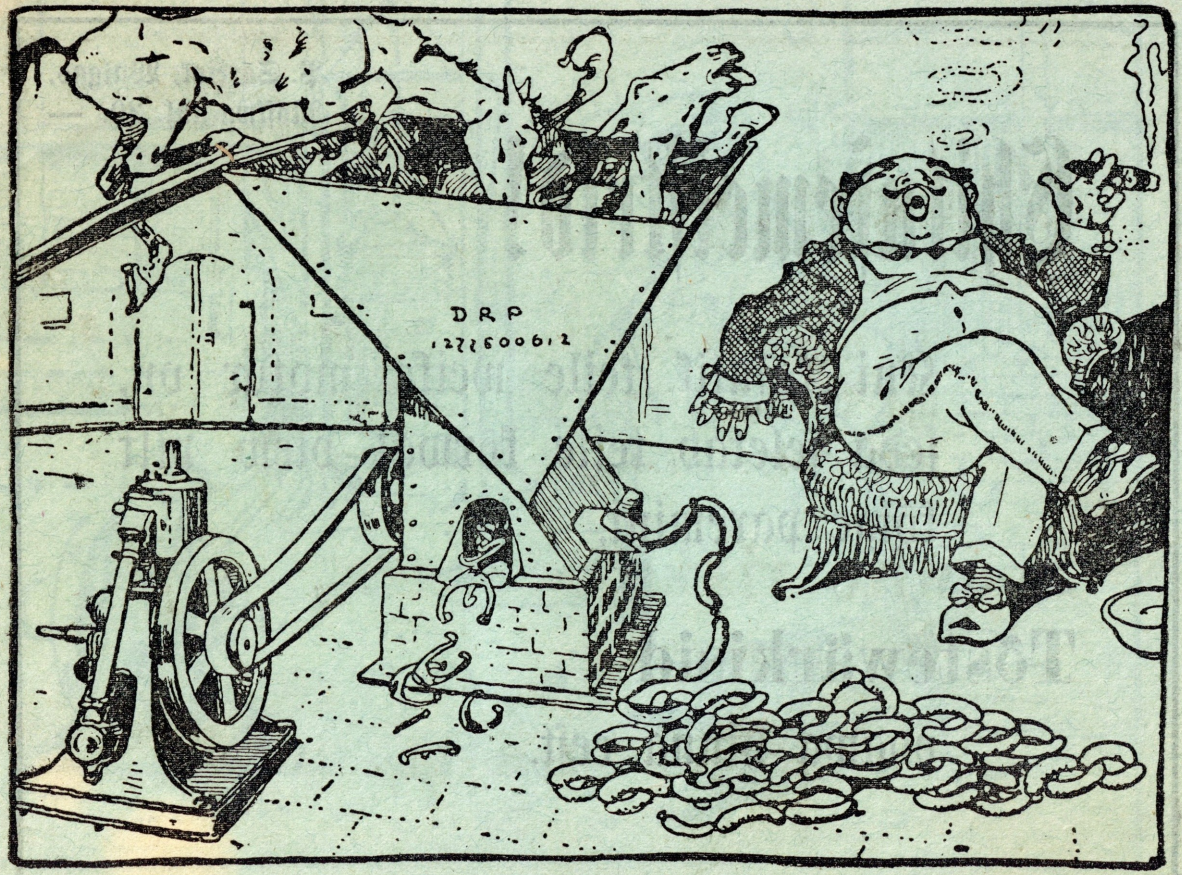
DRP
127600612

P. Saretok, Walgas,
Moskwa uul. 20. —

Lihunikud!

Et worsti walmistamine kasulik on, teab iga lihunik. Aga weel rohkem tulu toob teile motor tarwiliste masinatega.

Soowite rikkaks saada,

ärge wiiwitage.

Liha tööstuse masinad.

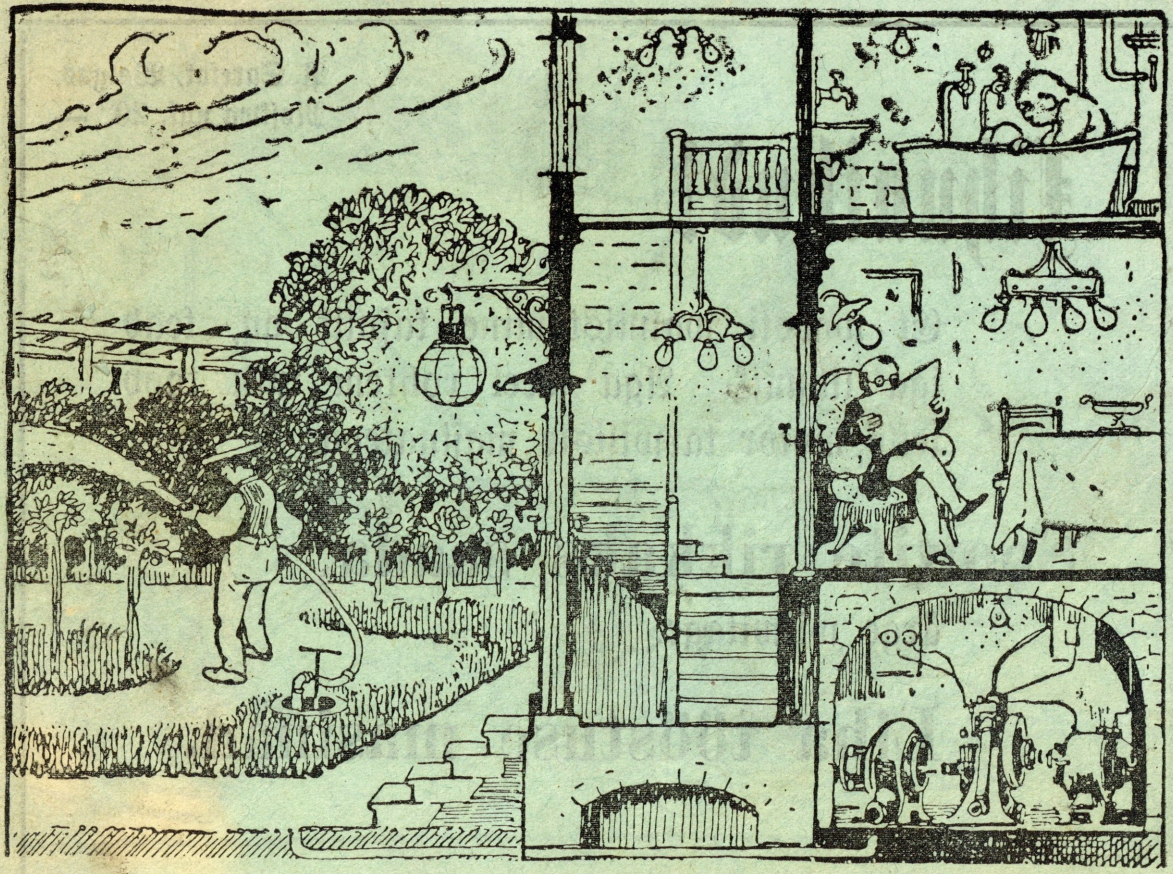

P. Saretok, Walgas,
Moſkwa uul. 20. —

Majaomanikud!

Hää motor walgustab teie koja, keldri ja õue, pumpab wee ja ſoendab ſupeluswanni.

Wannisid

emaleeritud ja tſingiſt,

kaewu pumpasid,

weewärkisid

jne. ſoowitan paraja hinnaga.

Õmblusmasinaid

Hinnakirjad hinnata.

parematest wabrikutest.

Õuna kutiwatuse masinad.

Hind 15 rbl.

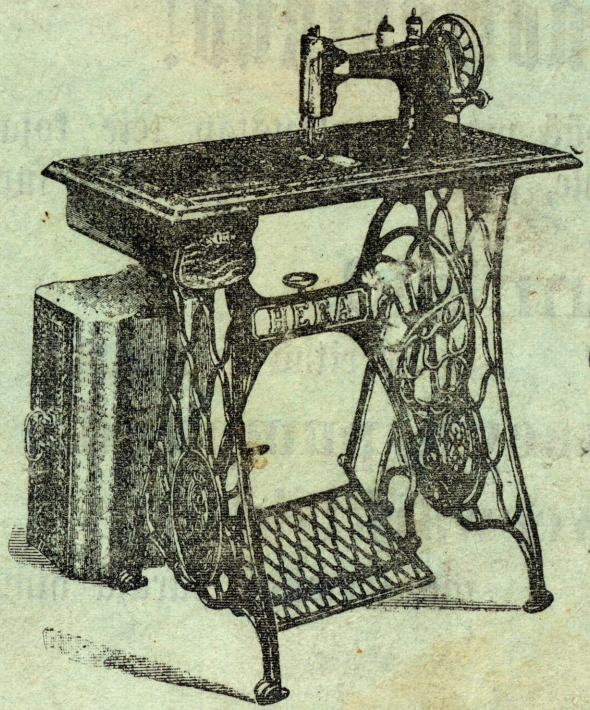

Õuna koorimise masinad.

Koorib, lõikab libludeks ja puhastab südamed wälja.

Hind 1 rbl. 35 kop.

Fordson

TRAKTOR

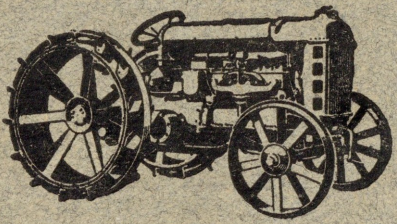

Juhatused traktori juhtidele

Mida peab tegema ja mida ei pea tegema.

Ford Motor Company A/s
Kopenhagen • Daani

ERIMÄRKUSED.

Traktor ei ole määratud maantee-töödeks. Selle-pärast ei ole tal pidurit. Kuna pidurdamist mõni-kord maanteele sattudes ometi tarwis wõib minna, siis wõib seda järgmiselt korraldada: tarwitatakse esimest aeglasemat käiku, jäetakse sidur ühen-dusse ja sulutakse gaasikang. Masin wõidakse sel wiisil täitsa seisma jätta, kuna süütamine ja põ-letisaine juurewool katkestatakse.

Kiirelduw mootor on kindel halwa juhi tunnis-märk. Wilunud juht ei lase mootorit kunagi pööraselt kiireldada, kui see on koormatuseta ehk tööta, näiteks — pärast mootori käimapanemist. Iga hea juht sulub gaasi, kui ader on waost välja kerkinud, ja laseb mootori aeglaselt käia.

Kõige kiirema käigu juures (kolmanda kiirusega) liigub traktor 10,8 km. tunnis. Tingimata tuleb hoiduda katsest, traktorilt suuremat kiirust nõuda kui see igale käigule wastaw, sest sarnane katse oleks lihtsalt traktori lõhkumine.

Kord kuus tuleb wana õli transmissioon-kamb-rist wälja lasta. Enne kui sinna uuesti paksu mootor-õli walate, loputage kammer petrooleu-miga ja laske petrooleum siis hoolega wälja.

Ei tohi hulljulge olla. Enne kui mõtlete trak-toriga liikuma hakata, olge oma asjas kindel ja kulutage mõni silmapilk traktori ülewaatamiseks, Sellega hoiate ära mitmetunnilised ajaraisked ja suured rahalised kulud.

ARH PT-1373

ENNE KÄIMAPANEKUT.

Täitke jahutaja puhta weega ja petrooleumi anum petrooleumiga. Täitke õhupuhastaja puhta weega. Pidage hoolt, et masin oleks hästi õlitatud. Awage kraan petrooleumi anuma all. Waadake järele, et käiguwahetaja warb wabakäigul oleks. Seadke süütewarb kolmandale ehk neljandale õnarale. Nihutage gaasi reguleerwarb umbes 1/3 allapoole. Suluge ühendaja.

(Ei tohi unustada, et peale mootori weel teisigi tähtsaid masinaosasid peab õlitama). Lugege juhatusi järgmisel leheküljel.

KÄIMAPANEK KÜLMA ILMAGA.

Enne ühendaja sulgumist pange gaasistaja wentiil (õhuklapp) kinni, tõmmates esilaual asuwast warbast. Wändake mõned korrad südikalt. Awage wentiil (õhuklapp) wähekesi Suluge ühendaja. Pange käima.

PÄRAST KÄIMAPANEKUT.

Minuti järele seadke gaasistaja wahekraan loodseisakusse, nii et indikaator tähe K pääle näitab. Wiie minuti järele lükake gaasistaja seadisklapi pide mõned õnarad »OFF« seisaku poole. Kuuma ilmaga võib pide sinna täitsa kinni lükata.

Wesi, õli ja põletisaine tuleb traktori töötamispaigale alati võimalikult lähedal hoida. Sellega hoiate aega kokku ja ei anna juhile põhjust kardetawate riskeerimiste pääle wälja minna.

Lugege kohe tagakaane sisekülg hoolega läbi.

ARHIIVKOGU TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

ÕLITAMISTABEL.

Uurige õlitamist. Mõistke seda õieti. Ärge tehke masinaga midagi, enne kui ta hästi õlitatud pole. Kõik oleneb sellest — KÕIK.

MASINA OSA	KUI TIHTI	MISSUGUSE ÕLIGA	MIL MÄÄRAL
Mootor	2 korda päewas	Mobil õli BB ehk B	Ülemise kontrollkraani serwani
Transmissioon	1 kord päewas	Silindri-õli	Täiteawa serwani
Woolujagaja	2 korda päewas	Õmblusmasina õli	Mõned tilgad
Edekäänteljed	1 kord päewas	Tawott	Mõned tiirud
Edetüüriliikmed	1 kord päewas	Mobil õli B	Õlitatakse täielikult
Edetelje polt	1 kord päewas	Mobil õli B	Õlitatakse täielikult
Ühenduskolmnurk	1 kord päewas	Mobil õli B	Õlitatakse täielikult
Wentilaator	1 kord nädalas	Paks silindriõli	Õlitatakse täielikult
Ederatta kapsel	Iga kahe nädala tagant	Tawott	Määrderuum täita
Tüüriühendused	1 kord päewas	Mobil õli	Õlitatakse täielikult
Tagatelg	Üle päewa	Tawott ehk silindri õli	Õlitatakse täielikult

Kuna traktori wastupidawus ja tööedu suurel määral õigest õlitamisest oleneb, ei tohi traktori juhid ja mehaanikud kunagi unustada, et hooletus õlitamise juures wäga tõsiseid rikkeid wõib sünnitada, millede parandamine sugugi kerge ei ole.

JAHUTAJA.

Wäga tähtis on, et traktorit enne käima ei pandaks kui jahutussüsteem weega täidetud. Jahutaja olgu alati wett täis, muidu wõib äpardusi tulla. Tehke omale harjumuseks jahutajat alati enne mootori käimalaskmist weega täita. Iga seisaku puhul õli ehk põletisaine wõtmiseks on soowitaw ka jahutajat külma weega täita, muidugi ainult siis, kui jahutamissüsteem täitsa täis ei ole. Ärge heituge, kui wesi jahutajas wahetewahel keeb. Mootor annab kõige rohkem jõudu, kui wesi peaaegu keemispunktini on soojenenud. Kandke hoolt, et wentilaatori rihm tarwiliselt pinewil oleks.

SÜÜTAMINE.

Liikuge nii warase süütamisega kui wähegi wõimalik. Kui süütamine sünnib liiga wara, siis kuuldub mootorist tume kolksumine. See tuleb asjaolust, et plahwatus sünnib enne kui kolb oma käikgu lõpetanud. Kuid ärge seadke süütamist sellepärast liig hiliseks, sest tugewajõulise plahwatamise asemel sünnib siis gaasi aeglane põlemine üleliigse soojusega.

Igakord, kui mootoris ehk transmissioonis kahtlast häält (kolksumist, kraapimist jne.) kuulete, on see mehanismis tekkinud tõsise korratuse tunnismärgiks, Töö tuleb siis kohe katkestada, ja oodata, kuni asjatundja masina on järele waatanud.

ESITUS EESTIS: A. ROSENWALD & Co
TARTUS, SUUR TURG 8. TELEF. 300.

ÕHUPUHASTAJA.

Puhastab õhu tolmust ja kindlatest ainetest, enne kui see silindrisse pääseb, ja wähendab seega kulumist. Ta niisutab õhku, kui see weest läbi läheb, ja on niiwiisi gaasi enneaegse süttimise takistajaks. Sellepärast tuleb tühjendusawa prunt igapäew eest lahti keerata, wesi ja muda wälja lasta ning õhupuhastaja puhtaks loputada. Pärast seda suluge prunt ja täitke puhastaja uue puhta wega kuni täiteawa ääreni. Kui wett liig wähe, siis sulub ujuja küljes olew regulaator õhu juurewoolu ja paneb mootori seisma.

KÜTTEMATERJAALI WEAD.

Kõige parem on kütteainet filtreerida, et seesolew muda (puru) ja wesi ei pääseks mootoris äpardusi tekitama. Tuleb hoolega järele waadata, et igasugune tuli sel puhul wähemalt mõni meeter eemal oleks. Ärge tõmmake tikust tuld ega suitsetage sääl, kuhu petrooleumi või bensiini on tilkunud.

Keegi ei tohi traktoriga tööle asuda, enne kui ta ei oska õiget gaasisegu saada. Kui õige segu käes, ei tohi mootori tööd enam eksitada.

WOOLUJAGAJA.

Woolujagajat ehk kommutaatori õlitage sagedasti, kuid igakord ainult mõne tilgaga. Kui woolujagaja rull keerlemisel woolu ühendab, läheb elektriwool silmapilkselt läbi kogu süütesüsteemi. Mittepuhas woolujagaja tekitab sagedasti süütetakistusi, mis wäga tüütawad. Kuna woolujagajat puhas pidades selle eest aga kergesti wõib hoida, siis ärge laske kunagi mustust omale tülinat teha.

SÜÜTAMINE.

Korratu lagina ja paukumise põhjuseks tühjendajas on see, et üks ehk mitu silindrit korrapäraselt ei plahwata.

Nii juhtub sagedasti mootori käimapanemisel, kui gaasistaja weel tarwiliselt pole soojenenud. See peaks lõppema kui masin mõne silmapilgu juba käinud. Wastasel korral tuleb wiga kohe üles otsida ja ära parandada, sest halwa süttimise edasikestmine wõib kogu mehanismi rikkuda. Kus iganes wiga tekkib, pange mootor seisma ja parandage wiga wiibimata ära.

KORRATU SÜÜTAMISE LEIATE

bobiinide wibraatoreid kontrolleerides. Awage gaasiklapp ja pange mootor tubli kiirusega käima. Wajutage kaks äärmist wibraatorit (nr. 1 ja 4) alla, nii et nad enam ei wibreeri. See eraldab wastawad silindrid (nr. 1 ja 4), nii et töötawad ainult nr. 2 ja 3. Kui need korrapäraselt plahwatawad, siis peitub wiga silindris nr. 1 ehk nr. 4. Nüüd wabastage nr. 4 ja wajutage wibraatorid 2, 3 ja 1 alla. Kui ka nr. 4 korralikult sädet annab, siis on arusaadaw, et wiga peitub nr. 1-es. Sel wiisil wõib kõik silindrid järele proowida, kuni wiga ülesleitud. Waadake korrast ära olewate silindrite küünlad ja wastawate bobiinide wibraatorid järele.

Kas olete tagakaane sisemise külje juba läbi lugenud? Õppige säälolewad juhatused hoolega selgeks, et tarwiduse korral juba alateadlikult õieti talitaksite.

WEAD JA NENDE WÕIMALIKUD PÕHJUSED

(a) MOOTOR EI LÄHE KÄIMA.

1. Gaasisegu liig õre ehk petrooleum alawäärtusline.
2. Kütteaine sisaldab wett.
3. Wibraatorite kontaktid liig koos.
4. Wesi ehk tardunud õli kommutaatoris.
5. Magneeto kontakt mustunud.
6. Petrooleumi juurewool takistatud.
7. Õhupuhastajas wähe wett.
8. Bensiinianuma põhjas jäästunud wett.
9. Woolukatkestaja lahutatud.
10. Küünlad ehk traatide kinnituskohad on märjad.

(b) MOOTORI JÕUD NÕRK, KÄIK KORRATU.

1. Kompressioon (surumine) lahtiste klappide tõttu liig nõrk.
2. Halb gaasisegu.
3. Tahmased küünlad.
4. Wibraatorid läbipõlenud ehk walesti seatud.
5. Sisselasketoru laseb õhku läbi.
6. Wäljalaskeklapi wedru on nõrk.
7. Wahe klapi warre ja tõukuri wahel liig suur.
8. Küünalde elektroodide otsad halwasti reguleeritud.
9. Woolujagaja kontaktid ehk rull mustunud.

(c) MOOTOR JÄÄB ÄKITSELT SEISMA.

1. Kütteaine anum tühi.
2. Kütteaine sisaldab wett.
3. Mustus gaasistajas ehk kütteaine juhes.
4. Magneeto traadi üks ots lahti.
5. Magneeto ühendus takistatud.
6. Liigkuumus õli ehk wee puuduse tõttu.
7. Gaasisegu liig õre.

(d) MOOTOR LIIG KUUM.

1. Wee puudus.
2. Õli puudus.
3. Wentilaatori rihm katkenud, weninud ehk päält äralibisenud.
4. Plahwatuskambrisse tahma tekkinud.
5. Süütamine liig hiline.
6. Gaasi segu liig tihe.
7. Wee ringwool jahutajasse kogunenud mustuse tagajärjel takistatud.
8. Küünlad tahmased.
9. Weepuudus õhupuhastajas.

(e) KOLKSUMINE MOOTORIS.

1. Kolbide otsadele on tahma kogunenud.
2. Kolbisäärte laagrid lõdwal.
3. Wäntwõlli laagrid lõdwal.
4. Liig warane süütamine.
5. Mootor liig kuum.
6. Liig tihe gaasisegu.
7. Gaasistaja abiwentiil liig awali.

KÄIMA WÄNTAMINE.

Käimalaske wänta ei wõi wastu surumist alla-poole wändata. Wõtke pidest kinni ja lükake wänta sissepoole, nii et ta hambad wäntwõlli pesasse sattuksid. ja wändake siis tugewa, kiire liigutusega ülespoole. Wäntamise puhul olgu gaasistaja (karbüraatori) klapp peaaegu kinni, milleks klapi warba wäljaspoole tuleb tõmmata. Kui plahwatused korralikuks lähewad, tuleb warb tagasi lükata. Ärge kunagi wändake, kui süüta-mine liig warajaseks seatud.

PUHASTAMINE.

Pidage traktor roostest ja mustusest puhas. Pes-ke teda sagedasti ja hoolitsege selle eest, et süütamismehanismi (bobiinikasti) ja küünalde pääle wett ei sattuks. Korrapärane õlitamine ja puhastamine on tähtsaiks tegureiks traktori kor-raspidamisele. Waadake järele, et kruwid ja pol-did kõwasti kinni oleksid.

TRAKTORI ALALHOIDMINE.

Kui traktor järgmiseks tööhooajaks seisma pannakse, tuleb wesi jahutajast ja õhupuhastajast wälja lasta, nõndasamuti tulewad wälja lasta ka petrooleum ja bensiin, mustusega segatud õli tu-leb karterist wälja walada ja karter selle järele puhta õliga täita. Wändake masinat tublisti, nii et kõik tema osad õlitatud saaksid. Katke traktor presendiga kinni. Hoidke teda kuiwas kohas.

Õlitage masinat neli korda iga tööpäewa jook-sul. See tasub enese ära. Transmissiooni, edekään-telge, nelja juhtimisühendust ja edetelje polti õlitatakse üks kord päewas. Woolujagajat (kom-mutaatorit) õlitage kaks korda päewas.

ISEÄRANIS TÄHTIS.

Traktori weosangal on umbes 1100 kilogrammiline tõmbejõud. See tähendab, et kui kaaluwedru üks ots kusagil kinni seisab ja traktor teist wedruotsa wedada lastakse, siis kaalunäitaja 1100 kilogrammi näitab. Ärgu katsutagu traktorit rohkem koormata, sest siis tõuseb tema edeots maast üles. See tuleb asjaolust, et niisugusel korral see traktoriosa, mis pääteljest eespool, wähem kui 1100 kilogrammi kaalub. Kogu traktori kaal on ainult umbes 1200 kilogrammi. Iseäranis wõib ülestõusmine tekkida siis, kui raske koorem weel mitte-õigelt kohalt ehk lõdwalt on kinnitatud. Ärge hakake kunagi mingisugust raskust wedama, enne kui see hoolsasti weosanga külge kinnitatud, sest muidu on õnnetus lähedal. Kui traktor peaks üles tõusma, siis lahutage sidur kohe, sulguge gaas ja pange masin seisma. Ärgu jätkatagu edasiliikumist enne kui üleliigne koorem kõrwaldatud.

Form. 59. Estnisk. 5000. 8. 24.

KÄIGUWAHETAMINE

Aeglane kiirus. — Kang eraldatud seisakust esiteks WÄLJAPOOLE WASAKULE tõmmata ja siis ETTEPOOLE lükata.

Keskmine ehk künnikiirus. — Kang eraldatud seisakust esiteks WÄLJAPOOLE WASAKULE tõugata ja siis TAGASI tõmmata.

Rutuline kiirus. — Kang eraldatud seisakust PAREMALE SISSEPOOLE tõmmata ja siis ETTE lükata.

Tagasikäik. — Kang eraldatud seisakust PAREMALE SISSEPOOLE lükata ja siis TAGASI tõmmata.

KANG OLGU ERALDATUD SEISAKUS, ENNE KUI KÄIGUWAHETAMIST ALGATE.

Seadke käik selle kiiruse pääle, millega traktorit tahatate töötada lasta. EI OLE TARWIS AEGLASE KIIRUSEGA ALUSTADA.

ENNE KUI TRAKTORIT JUHTIMA HAKKATE, HARJUTAGE KÄIGUWAHETAMINE SELGEKS JA TUTWUNEGE HOOLEGA KANGI ERISEISAKUTEGA.

ARH PT-1373

Teie künnate nônda ——

ESITUS EESTIS: A. ROSENWALD & Co
TARTUS, SUUR TURG 8. TELEF. 300.

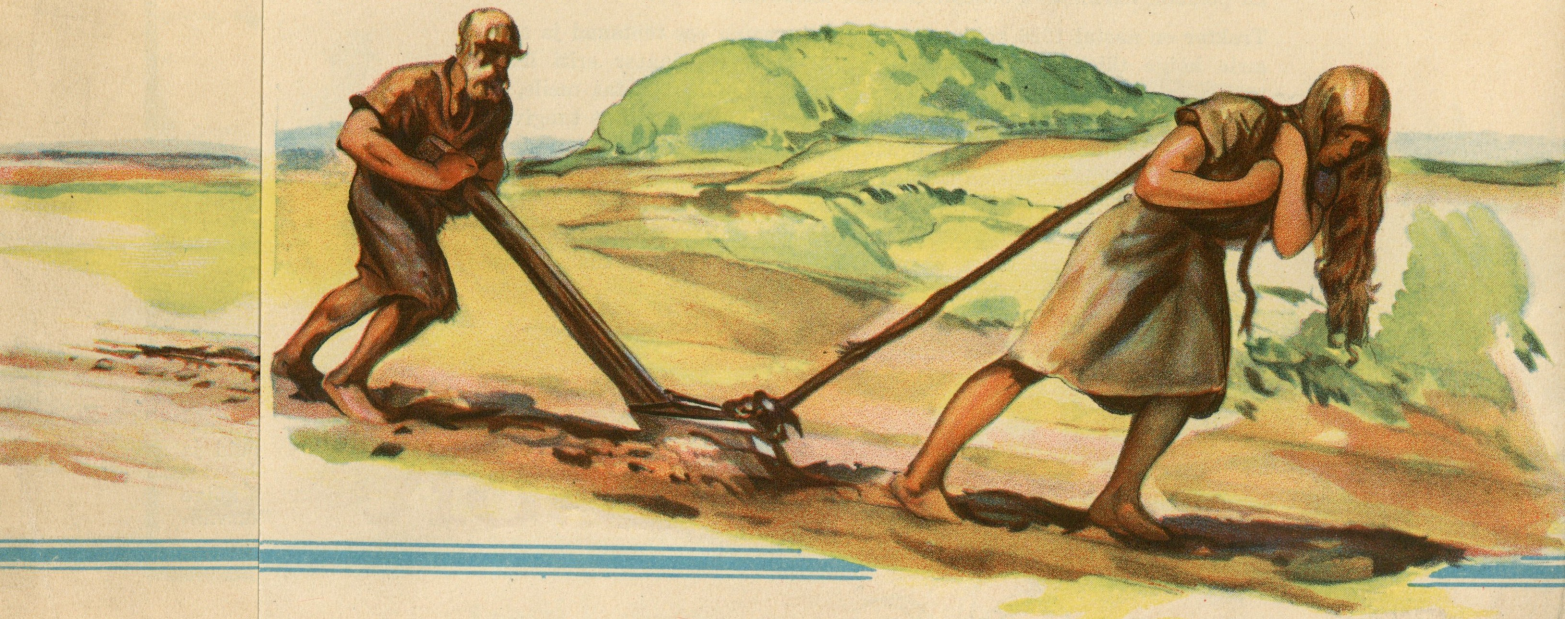

ARH PT-1373

Teie künnate nônda —

ESITUS EESTIS: A. ROSENWALD & Co
TARTUS, SUUR TURG 8. TELEF. 300.

—*vôi vast nônda?*

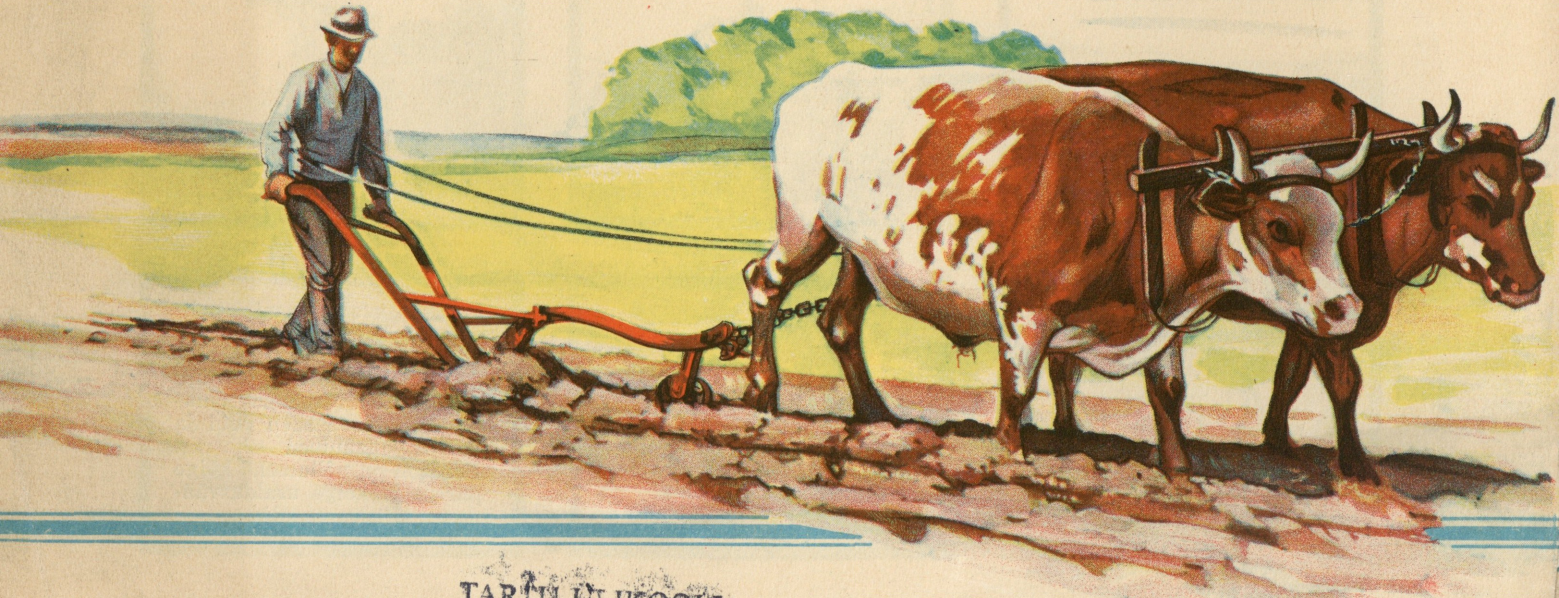

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
ARHIIVKOGU

Keskmise suurusega põllupidamises võib hobuste arvu vähendada poole väiksemaks ja Fordson-traktoriga ometigi sooritada kevadised künnid ning külvid poole lühema aja vältusel kui varemalt, ning lisaks õigel ajal, mis iseäranis savipõhjaga põldude juures on tingimata tarvilik hea saagi saamiseks

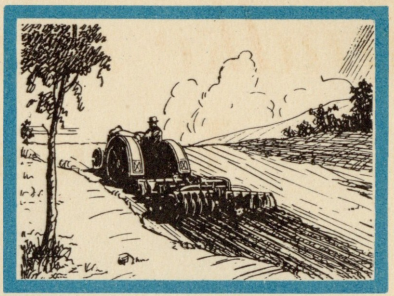

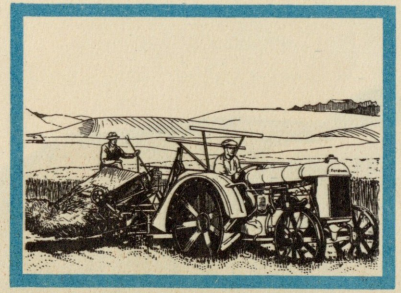

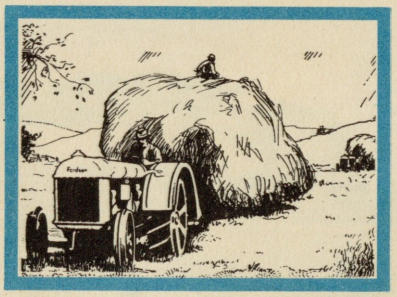

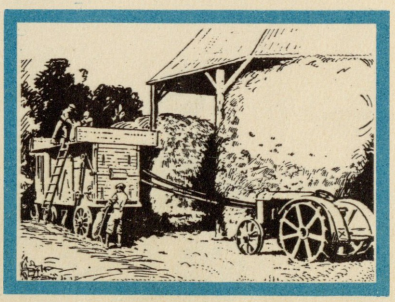

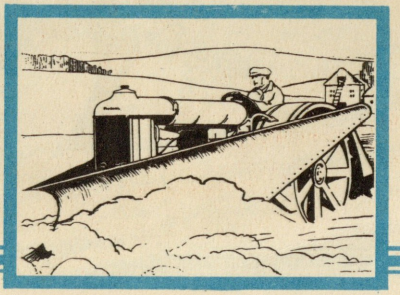

Fordson veab atra ming pehmendab äkkega mulda. Fordson veab viljakoristamise masinat ja viljakoormat ning paneb käima rehepeksumasina. Fordson saeb puid ja hoiab maanteed korras. Fordson on põllumehe kõige parem ja kõige usaldusväärilisem teenija.

Kündke nônda —

Fordson-*traktoriga!*

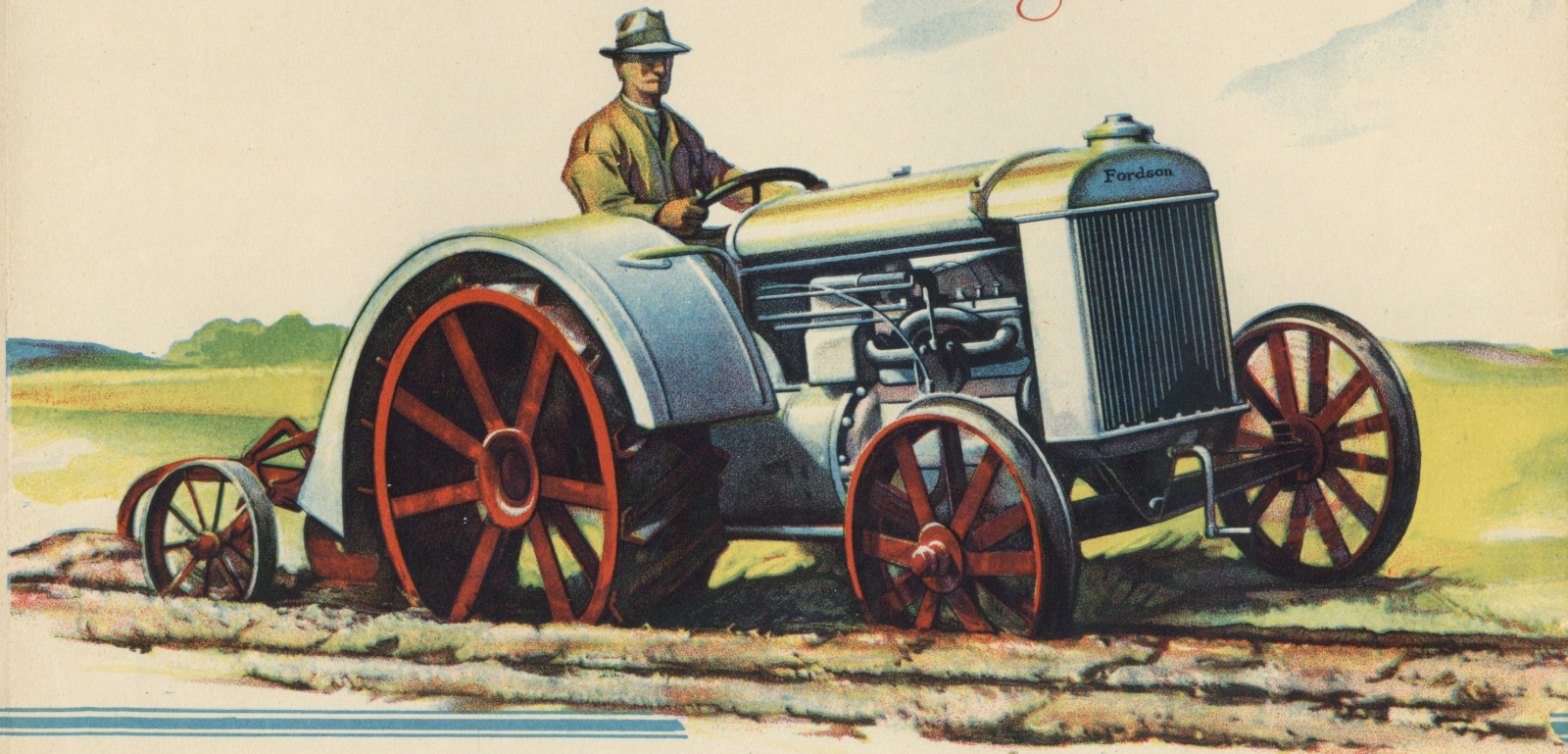

Tallinnas 15 juunil 1927.

Meie küsimise peale ühe meie traktori ostja käest, kuidas tema traktoriga rahul on, saime järgneva vastuse:

„Kõige esiteks pean tähendama, et meie ühisuse liikmed traktorit ainult rehepeksu töös on võtnud tarvitada, kuigi mina seda heal meelel ka põldude harimiseks oleksin tahtnud kasutada.

Traktor on aastal 1926 kokku 270 ½ tundi masina ees töötanud ja seda meie kõige täielisemaks rahulolemiseks, kuna regulaator eriti hästi töötas ja masinisti tegevust kergendas. — Kogemus õpetas meile, et petroleumi ja eriti bensiini omadustel suur tähtsus on, ja et tungivalt soovitama peama ainult priimaheadusega kaupa tarvitada — halb bensiin oli mitu korda seismajäämise põhjuseks. — Mis puutub traktori käimapanu kuludesse, siis võisin märkida, et rehepeksugarnituur traktoriga koos tunnis 106 marka petroleumi, bensiini ja õli kulutas, mille juures traktori peale kulus ühes garnituuri veoga ühest kohast teise tunnis 10 ¾ naela petroleumi ja ½ naela bensiini".

Fordson

Kündke nônda —

Fordson-*traktoriga!*

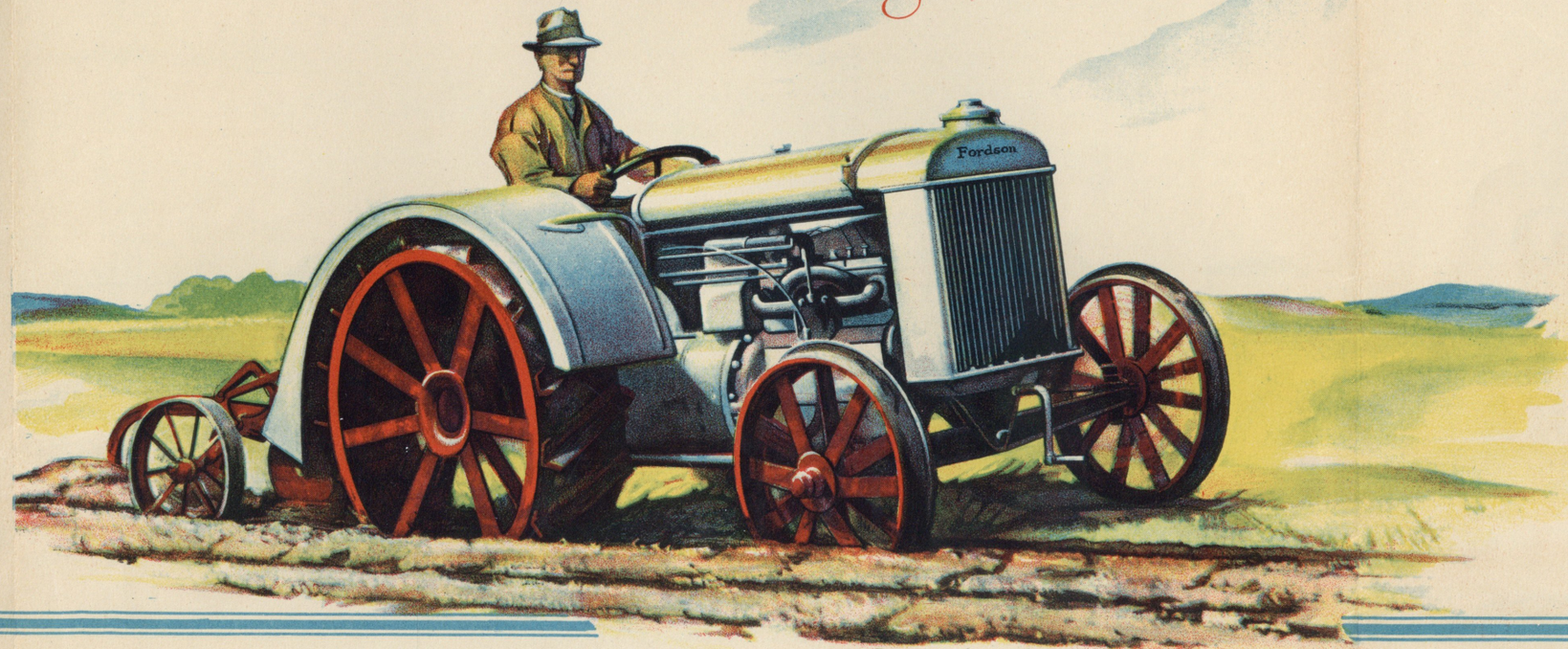

Tallinnas 15 juunil 1927.

Meie küsimise peale ühe meie traktori ostja käest, kuidas tema traktoriga rahul on, saime järgneva vastuse:

„Kõige esiteks pean tähendama, et meie ühisuse liikmed traktorit ainult rehepeksu töös on võtnud tarvitada, kuigi mina seda heal meelel ka põldude harimiseks oleksin tahtnud kasutada.

Traktor on aastal 1926 kokku 270 ½ tundi masina ees töötanud ja seda meie kõige täielisemaks rahulolemiseks, kuna regulaator eriti hästi töötas ja masinisti tegevust kergendas. — Kogemus õpetas meile, et petroleumi ja eriti bensiini omadustel suur tähtsus on, ja et tungivalt soovitama peama ainult priimaheadusega kaupa tarvitada — halb bensiin oli mitu korda seismajäämise põhjuseks. — Mis puutub traktori käimapanu kuludesse, siis võisin märkida, et rehepeksugarnituur traktoriga koos tunnis 106 marka petroleumi, bensiini ja öli kulutas, mille juures traktori peale kulus ühes garnituuri veoga ühest kohast teise tunnis 10 ¾ naela petroleumi ja ½ naela bensiini".

Fordson

Bengtsons Lit. A.B. Sthlm. 1927

ARH PT-1373

PARIM VILJAKUIVATIS ON

›VIKU‹

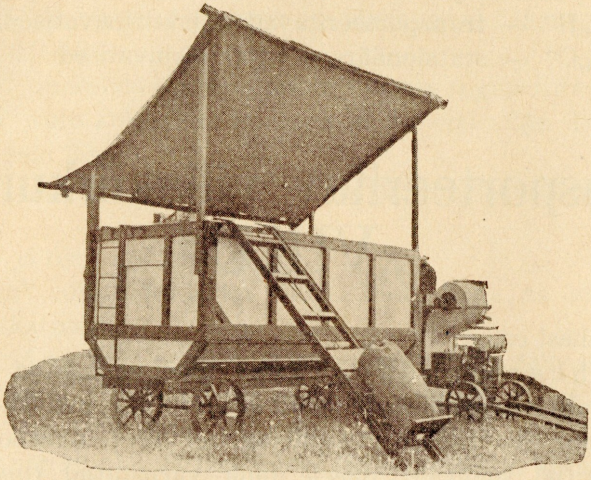

Pildil „Viku“ töötamas, presentkatus üles tõstetud

„VIKUGA“ VILJA KUIVATADES HOIATE KOKKU

AEGA,

TÖÖJÕUDU JA

KULUSID

Viljakiirkuivatisi „VIKU“

ehitatakse kahte tüüpi:

Tüüp „B“ — transporteeritavad viljakiirkuivatised.

Tüüp „C“ — statsionäärsed viljakiirkuivatised.

Transporteeritav viljakiirkuivatis „VIKU“

koosneb kahest osast:

I — õ h u s o o j e n d u s a h j u s t üleni rauast ja veetav ühe hobusega. Õhusoojendusahju ventilaatorid ajab ringi 3—4 h. j. Seiler petroolmootor. Ventilaatorid kuullaagritel. Terve õhusoojendusseade on monteeritud tugevale alusele ning varustatud tugevate raudratastega.

II — v i l j a k u i v a t u s k a s t — on segaehitus (puu ja raud), tugeva konstruktsiooniga ja veetav kahe hobusega.

„VIKU“ tüüp „B“ on eelistatud seepärast, et:

- „Viku“ kuivatab 1600 kg (100 pd.) keskmist põlluniisket rukist 2,5—3 tunniga.
- „Vikut“ on hõlbus paigutada talust-tallu kolme hobusega.

- „Viku“ tarvitab vähe kütet — 25—30 kg kasepuid ja 1 kg petrooli tunnis.
- „Viku“ käsitamine on lihtne ja hõlbus.
- „Vikule“ vilja peale laadimine on hõlbus. See sünnib viljakuivatise pealt.
- „Vikus“ pole vaja kuivatamise ajal vilja segada.
- „Vikust“ kuivatatud vilja väljajooks sünnib automaatselt, kui avada vastavad siibrid.
- „Vikuga“ kuivatades seemnevilja idanevus ei vähene vaid koguni tõuseb 0,5—2%.
- „Vikus“ on kuivatatava viljakihi paksus reguleeritav.
- „Vikus“ võib kuivatada korraga kuut sorti vilja, ilma et viljasordid segi läheks.
- „Viku“ võib töötada osalise kui ka täiskoormatusega ($^1/_3$, $^2/_3$ ja täielt).
- „Viku“ ei ole tulekardetav.
- „Vikuga“ võib töötada ka vihma käes, kuna ta varustatakse presentkatusega.
- „Viku“ ei ole mõõtudes suur, seega mahub ka rehe alla.
- „Viku“ on Eestis ja Lätis proovitud ja hääks kiidetud.
- „Vikut“ ostis endale Tartu Ülikooli Raadimõis peale pikaajalist viljakuivatiste küsimuse uurimist ja katsetamist. — „Viku“ osutus parimaks.
- „Viku“ ostmiseks antakse Maatulunduskapitalist pikaajalist (kuni 10 a.) laenu 2% aastas, 75% „Viku“ ostuhinnast.
- „Viku“ tööiga on vähemalt 20 aastat.
- „Vikut“ ehitav vabrik — (Põllutöömasinate tööstus „Viku“) — annab ostjale ühe aastase vastutuse nii kui välismaa vabrikud). Kui selle aja jooksul peaks kuivatise juures midagi katki minema materjali vea või konstruktsiooni tõttu, siis antakse uued osad tasuta.
- „Viku“ maksab 1937. aastal franko vagun Tallinn Kr. 2200.—.

Soodsad maksutingimused

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

Viljakiirkuivatisi „VIKU“

ehitatakse kahte tüüpi:

Tüüp „B“ — transporteeritavad viljakiirkuivatised.
Tüüp „C“ — statsionäärsed viljakiirkuivatised.

Transporteeritav viljakiirkuivatis „VIKU“

koosneb kahest osast:

I — õhusoojendusahjust üleni rauast ja veetav ühe hobusega. Õhusoojendusahju ventilaatorid ajab ringi 3—4 h. j. Seiler petroolmootor. Ventilaatorid kuullaagritel. Terve õhusoojendusseade on monteeritud tugevale alusele ning varustatud tugevate raudratastega.

II — viljakuivatuskast — on segaehitus (puu ja raud), tugeva konstruktsiooniga ja veetav kahe hobusega.

„VIKU“ tüüp „B“ on eelistatud seepärast, et:

- „Viku“ kuivatab 1600 kg (100 pd.) keskmist põlluniisket rukist 2,5—3 tunniga.
- „Vikut“ on hõlbus paigutada talust-tallu kolme hobusega.
- „Viku“ tarvitab vähe kütet — 25—30 kg kasepuid ja 1 kg petrooli tunnis.
- „Viku“ käsitamine on lihtne ja hõlbus.
- „Vikule“ vilja peale laadimine on hõlbus. See sünnib viljakuivatise pealt.
- „Vikus“ pole vaja kuivatamise ajal vilja segada.
- „Vikust“ kuivatatud vilja väljajooks sünnib automaatselt, kui avada vastavad siibrid.
- „Vikuga“ kuivatades seemnevilja idanevus ei vähene vaid koguni tõuseb 0,5—2%.
- „Vikus“ on kuivatatava viljakihi paksus reguleeritav.
- „Vikus“ võib kuivatada korraga kuut sorti vilja, ilma et viljasordid segi läheks.
- „Viku“ võib töötada osalise kui ka täiskoormatusega ($^1/_3$, $^2/_3$ ja täielt).
- „Viku“ ei ole tulekardetav.
- „Vikuga“ võib töötada ka vihma käes, kuna ta varustatakse presentkatusega.
- „Viku“ ei ole mõõtudes suur, seega mahub ka rehe alla.
- „Viku“ on Eestis ja Lätis proovitud ja hääks kiidetud.
- „Vikut“ ostis endale Tartu Ülikooli Raadimõis peale pikaajalist viljakuivatiste küsimuse uurimist ja katsetamist. — „Viku“ osutus parimaks.
- „Viku“ ostmiseks antakse Maatulunduskapitalist pikaajalist (kuni 10 a.) laenu 2% aastas, 75% „Viku“ ostuhinnast.
- „Viku“ tööiga on vähemalt 20 aastat.
- „Vikut“ ehitav vabrik — (Põllutöömasinate tööstus „Viku“) — annab ostjale ühe aastase vastutuse nii kui välismaa vabrikud). Kui selle aja jooksul peaks kuivatise juures midagi katki minema materjali vea või konstruktsiooni tõttu, siis antakse uued osad tasuta.
- „Viku“ maksab 1937. aastal franko vagun Tallinn Kr. 2200.—.

Soodsad maksutingimused

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

Statsionäärsed viljakuivatised „VIKU“ tüüp „C“

on väga kohased suurmajapidamiste kui ka normaaltalude jaoks. „Viku“ tüüp „C“ koosneb paigalistest viljakuivatiskastidest ja paigalisest õhusoojendusahjust. — „Vikusi“ tüüp C võib ehitada mitmes suuruses, näiteks, mis kuivatavad 1600 kg (100 pd.), 2400 kg (150 pd.), 3200 kg (200 pd.) rukist kolme tunniga. — „Viku“ tüüp „C“ võib kuivatada ka linavarsi.

NÕUDKE PAKKUMISI!

Põllutöömasinate tööstus
„VIKU“
Tallinn, „Vene-Balti“ tehas.

EESTI OHISTRÜKIKODA, TALLINNAS

ARH PT-1373

Fordson

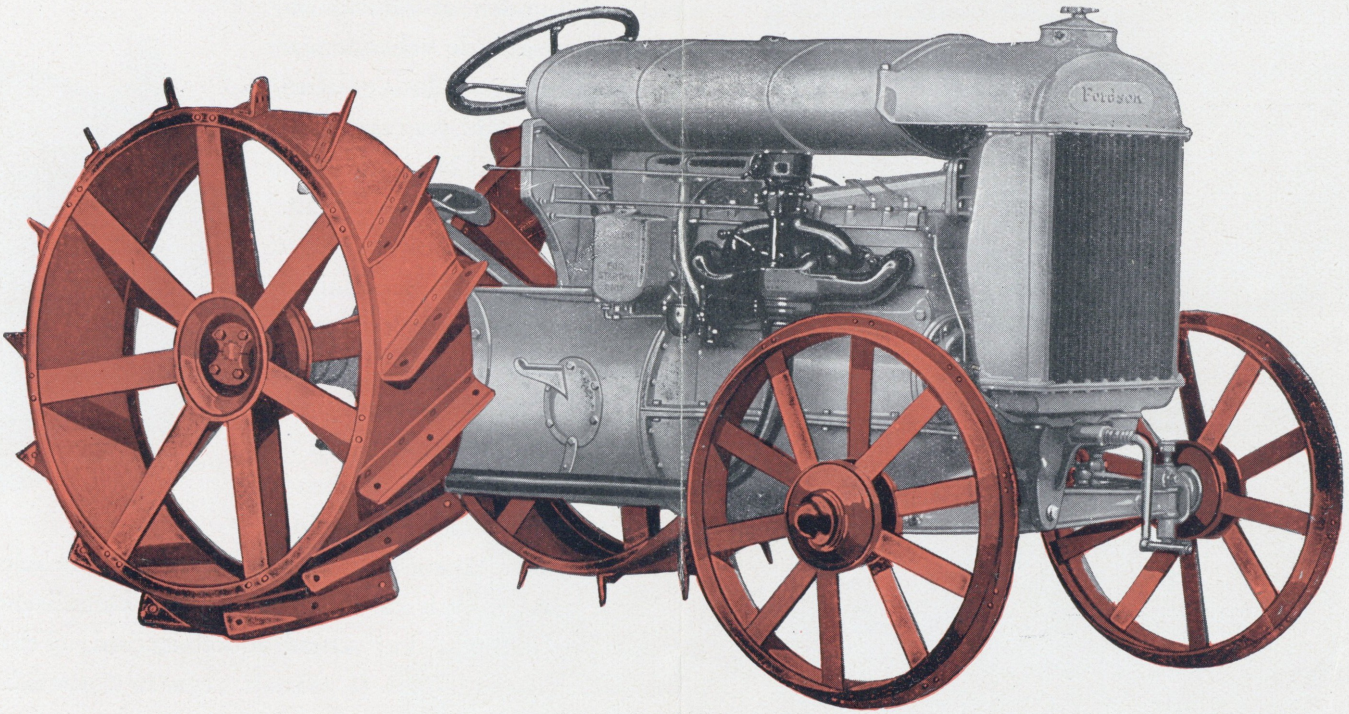

350,000 PRAEGU TARVITUSEL

Lihtne. Kestev. Kindel. Hõlbus käsitada.
Odav töötamises. Säästab aega ja tööd.

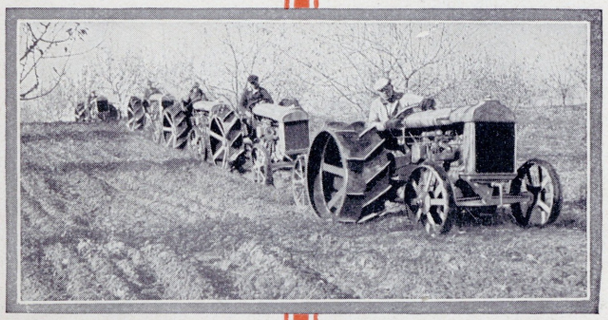

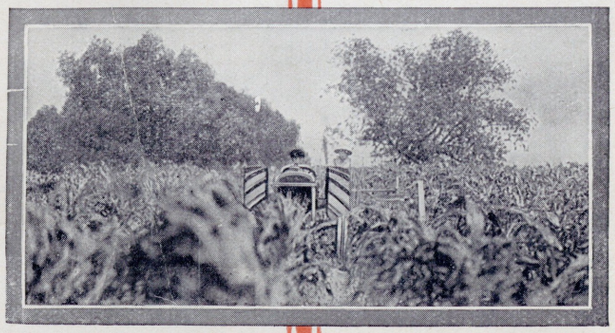

Fordson toob lisa Teie tuludele.

FORDSON traktori abi põllumehele on praegu vajalikum kui kunagi enne. Põllusaaduste hindade üleüldine langemine sunnib põllumeest abinõusid otsima töötamiskulude vähendamiseks, mis võrdne on tulude suurendamisele. Selle sihi saavutab põllumees FORDSON' i abil suurendades lõikust iga vakamaa pealt, sest põld mis ülestöötatud FORDSON'iga on haritud paremini ja odavamini ning annab suuremat saaki kui vanade tööviiside juures. FORDSON traktor sooritab 5—6 hobuse töö ja säästab 30—50 % põllumehe ajast, nii et ta omad põllud alati õigel ajal ülesharida jõuab. See kõik tähendab otsekohest kasu põllumehele.

Nagu alati osutub ka siin masina jõud kõlbulisemana, kergemana ja kiiremana kui vanad töötamisviisid. Tehastes suurendab masin toodangut ja säästab aega s. t. tootleb rohkem, vähemate kuludega. Sedasama teeb FORDSON traktor põllul. Tema abil võite künda, äestada, külvata, lõigata puid vedada jne. Samuti võib teda kasutada põllumajandusliste masinate käimapanemiseks, näit. seemete puhastamise, puusaagimise, õlikookide purustamise ja vee pumpamise juures. FORDSON on alaline jõumasin, tema tööd ei takista ei vihm ega külm. Teda võib kasutada vahetpidamata öösi ja päeva. — Lubage, et me Teile FORDSON traktorit esildame ja meie tõestame Teile, et temaga niihästi aega kui ka raha säästa võib. FORDSON töötab petrooleumiga ja tarvitab seda äärmiselt vähe.

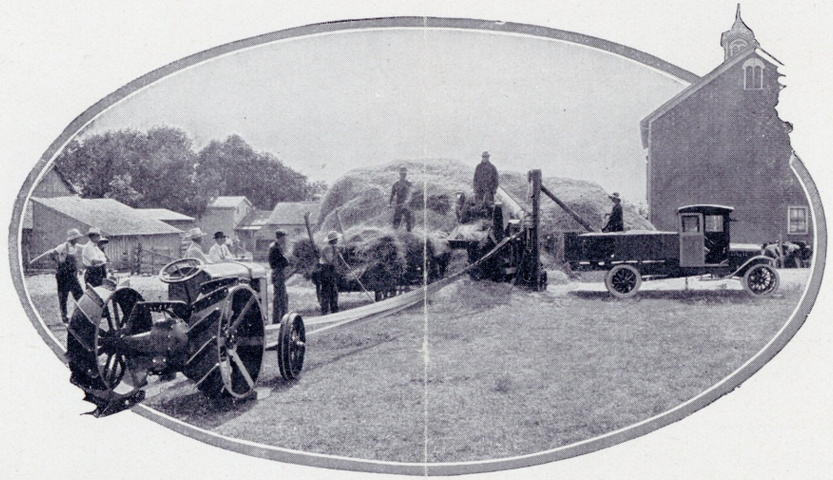

Sooritage oma põllutööd **Fordson** *traktori abil.*

A. ROSENWALD & CO.

SUUR TURG TARTU TELEFON 300

Lincoln Ford Fordson

VOLILINE ESITUS

Fordson toob lisa Teie tuludele.

FORDSON traktori abi põllumehele on praegu vajalikum kui kunagi enne. Põllusaaduste hindade üleüldine langemine sunnib põllumeest abinõusid otsima töötamiskulude vähendamiseks, mis võrdne on tulude suurendamisele. Selle sihi saavutab põllumees FORDSON' i abil suurendades lõikust iga vakamaa pealt, sest põld mis ülestöötatud FORDSON'iga on haritud paremini ja odavamini ning annab suuremat saaki kui vanade tööviiside juures. FORDSON traktor sooritab 5—6 hobuse töö ja säästab 30—50 % põllumehe ajast, nii et ta omad põllud alati õigel ajal ülesharida jõuab. See kõik tähendab otsekohest kasu põllumehele.

Nagu alati osutub ka siin masina jõud kõlbulisemana, kergemana ja kiiremana kui vanad töötamisviisid. Tehastes suurendab masin toodangut ja säästab aega s. t. tootleb rohkem, vähemate kuludega. Sedasama teeb FORDSON traktor põllul. Tema abil võite künda, äestada, külvata, lõigata puid vedada jne. Samuti võib teda kasutada põllumajandusliste masinate käimapanemiseks, näit. seemete puhastamise, puusaagimise, õlikookide purustamise ja vee pumpamise juures. FORDSON on alaline jõumasin, tema tööd ei takista ei vihm ega külm. Teda võib kasutada vahetpidamata öösi ja päeva. — Lubage, et me Teile FORDSON traktorit esildame ja meie tõestame Teile, et temaga niihästi aega kui ka raha säästa võib. FORDSON töötab petrooleumiga ja tarvitab seda äärmiselt vähe.

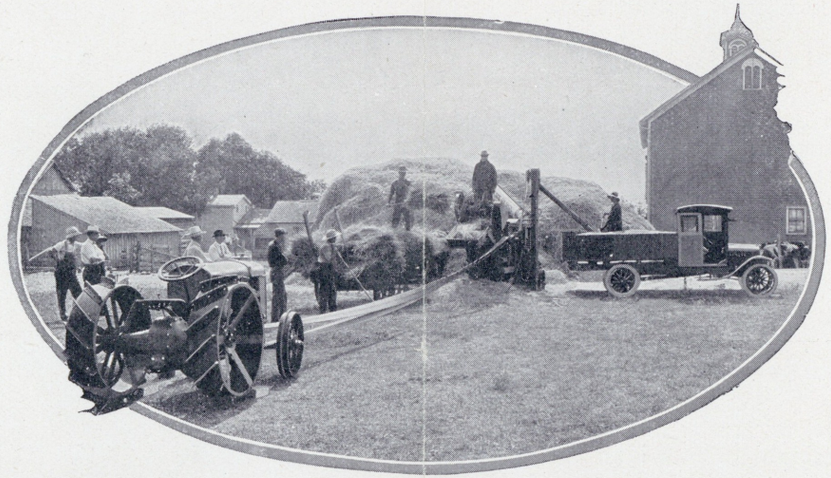

Sooritage oma põllutööd **Fordson** *traktori abil.*

A. ROSENWALD & CO.

SUUR TURG TARTU TELEFON 300

Lincoln Ford Fordson

VOLILINE ESITUS

TEHNILINE KIRJELDUS

Mootor: 4 silindriline, ühes blokkis. Silindri läbimõõt 4", kolbi käik 5". Eriti suured laagrid.

Õlitamine: Isepritsiv süsteem. Õli ringkäik teostub hooratta tsentrifugaal jõu mõjul.

Jahutamine: Termosüfoon süsteem.

Põletisaine: Mootor lastakse käima pensiiniga anumast mahuga $2\frac{1}{2}$ liitert. Peale käimalaskmist viiakse mootor petrooleumi kütte peale üle. Petrooleumi anuma mahu on 95 liitert. Kütteaine voolu hulka reguleeritakse ujuva pulla abil.

Õhupuhastaja: Õhu juurevool sünnib läbi vee. Selle tõttu kõrvaldub kõik tolm mille järeldusel väheneb silindriti seinte kuluvus.

Transmissioon: Kolm edaskiirust ja üks tagaskäik. Kõik teljed kanduvad kuullaagritel.

Differentsiaal: Tigu ülekanne. Järgmised kiirused saavutuvad 1000 mootori tiiru juures minutis:

	Ülekanne	Tigu kiirus	Telje kiirus	Traktori kiirus
Väike	84.28	207.6	11.86	2,8 klm. tunnis
Keskmine	45.77	382.3	21.85	5,3 » »
Suur	18.26	958.3	54.76	13,0 » »
Tagasi	47.76	366.4	20.9	5,0 » »

Tagatelg: Koosneb kahest poolteljest, 4 satelliidist ja differentsiaal hammasratastest. Liikumine sünnib kuullaagritel.

Edetelg: Taotud ja karastatud. Keskelt kinnitatud mootori edejao külge andes sellega traktorile 3 tugipunkti.

Rattad: Ederataste teras kodarad on valatud rummudesse ja needitud pöidade külge. Rummudes asetuvad kuullaagrid. Tagarataste kodarad on samuti rummudesse valatud ja pöidade külge needitud.

Kaal: Traktori kaal ilma juhita, veeta, õlita ja adrata on 1200 kg. Kogu traktori brutto kaal ühes õlide tagavaraga ja 75 kg. raske juhiga on 1450 kg.

Mõõdud: Telgede kaugus 63". Ederataste vahe: $40\frac{1}{8}$". Tagarataste vahe: $37\frac{3}{8}$". Ederatta pöia laius: 7". Tagaratta läbimõõt: 42". (Pöidade külge on needitud 3" küüned). Traktori pikkus: 102" Traktori laius: $61\frac{3}{8}$". Traktori kõrgus: $54\frac{3}{8}$". Traktori kaugus maast: $11\frac{5}{8}$". Veotüki kõrgus maast: 12". Rataste pöördevõimalus otseliikumise sihist 7".

Rihmaratas: Erilise ehitusviisiga, mis parandust ei nõua ja rihma libisemise kõrvaldab (müüakse eri tellimisel).

Töövõime: Töötab 20×36" trummliga peksumasinaga. Kahe 14" hõlmalise adraga. Keskmine künd 10 vakamaad 10 tunni jooksul. Pöörderingi läbimõõt: 21 jalga.

Fordson tagavara osad

PAREMUSED, mis ühenduses FORDSON traktori omandamisega, on seni võistluseta, sest igal maal on FORD esitajad, kellel täielikud tagavara osade ladud ja vilunud mehaanikud ametis, kes põhjalikult tunnevad FORDSON traktori käsitamist. Sarnase korralduse juures võimaldub traktori töö kogu aasta ümber. Esitajad on igal ajal valmis Teile tegelikult näitama mil viisil FORDSON traktoriga parimaid tulemusi saavutada.

Form. 85. Estnisk. 10.000. 6. 24.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

E.H.P. 2441.

ARHIIVKOGU

ARH PT-1373

P. van Dyk'i järeltuleja
Tallinnas.

Kuntor on:
Pitka-uulitsas Nr. 125.

Aidad on:
Laia-uulitsas Nr. 25.

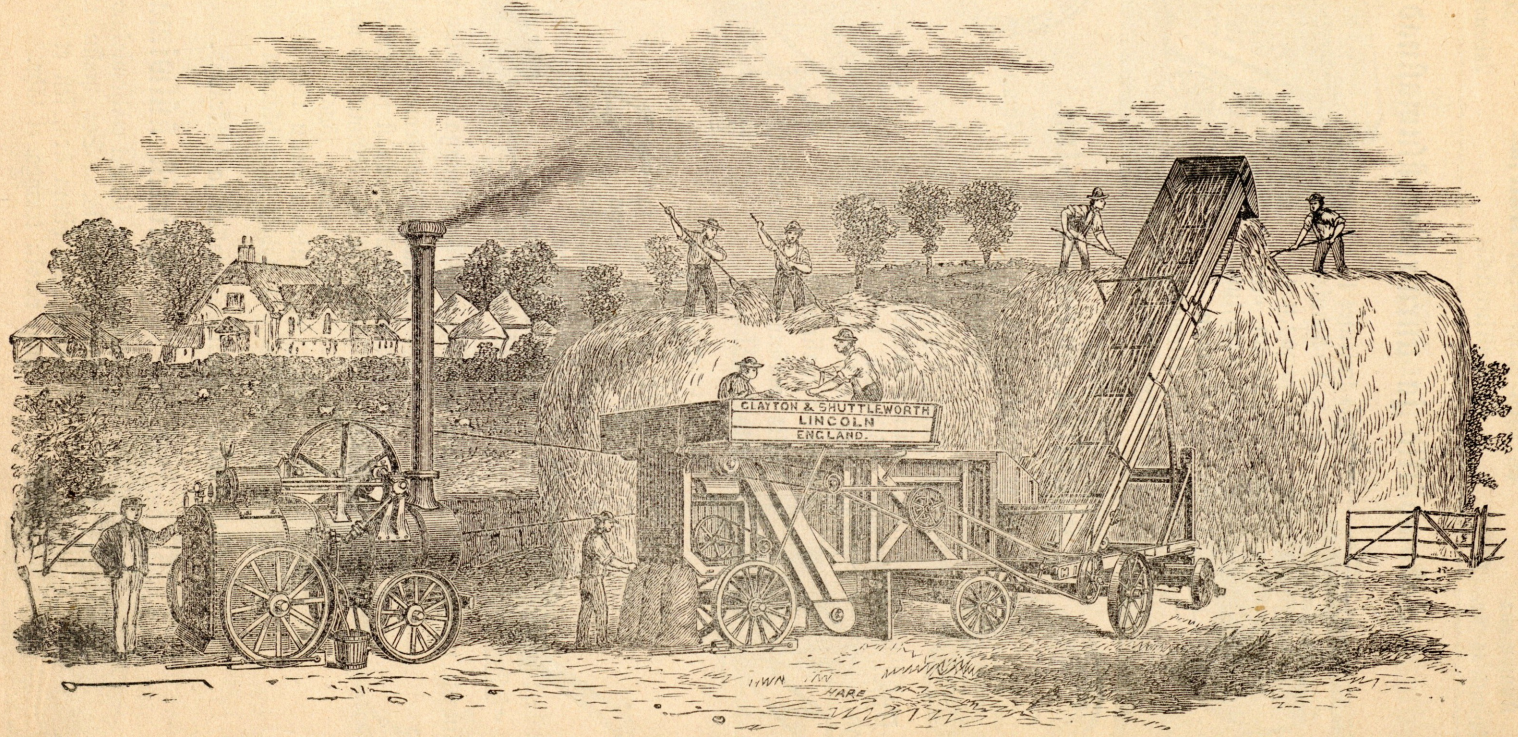

☛ Hinnad on nii odawad kui iial wõimalik, ja iga küsimise peale saab kohe warmalt wastatud. ☚

TARTU ÜLIKOO
ARHIIVKOGU RAAMATUKO

Lokomobilid ja auru-rehepekſumaſinad

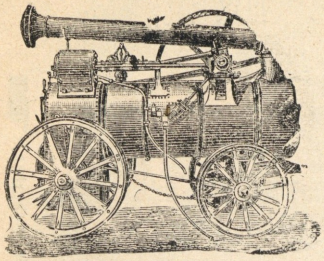

igas ſuuruſes 4, 6, 8, 10 hobuſe-rammuga j. n. e. Inglismaa eſimeſest wabrikuſt **Clayton & Shuttleworth** Lincolnilinnas.

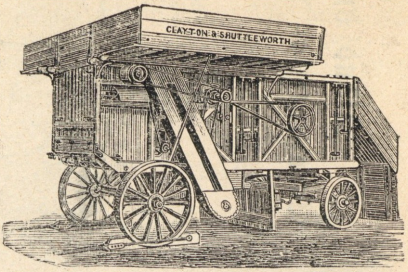

Kunſtliku põllurammuſtuſt,

kõrget ja keſkmiſt ſeltſi E. Packard & Comp. Ipswichi's.

Kondijahu, Kainiti j. m. m., wiimaſeid iſeäranis kartuhwli põldudele, heinamaa, härja pea ja linadele.

Kiwi-õli maſinatele.

Inglis maſina-ratta rihmaſid.

Decimal kaalud.

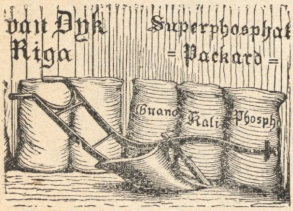

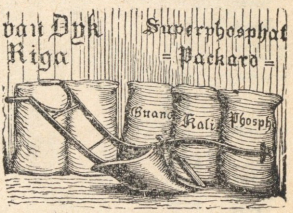

Sahad

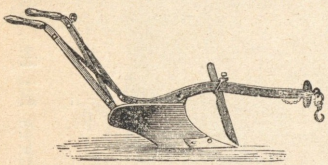

rootſi rauaſt, 1^{he} ja 2^{he} hobuſele, üsna rauaſt ja terakſeſt, ehk ka malmijägudega.

Puuſt ſahkwartega 1^{he} ja 2^{he} hobuſele.

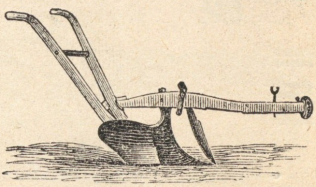

Kartuhwli muldaja 1^{he} hobuſele kahe liikuwa kühwle lauaga ja tautud rauaſt teraga.

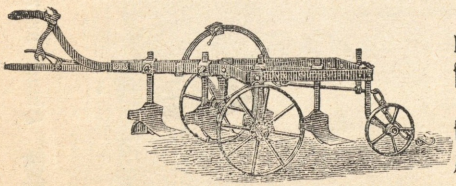

Neljaaruliſed ſeemendamiſe ſahad 2^{he} hobuſele, üsna rauaſt ja terakſeſt, ſeemne ſisſekünniks, kõrrekünniks ja muud.

Selle ſahaga jõuab 1 inimene 2 hobuſega niiſama palju tööd teha kui 4 inimeſt ja 4 hobuſt lihtſahkadega jõuawad.

Sahajäud: kühwlilauad, tallad ja ſahkrauad.

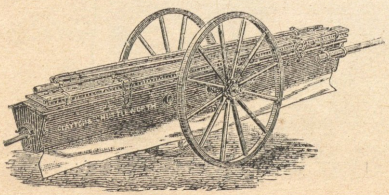

Täielik külwimaſin,

ſeibidega mis ſeemet wäljawiskawad. Külwab kõik wiljaſeltſid. See maſin taſub lühikeſe ajaga oma hinna ära, ſeſt et ſeemne wilja ſugugi raisku temaga ei lähe.

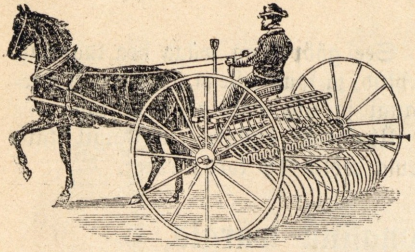

Wilja- ja heina koristamise masinad:

Tiiger-hobusereha 1^{he} hobusele, tarwitab aga ühe ainsa poisikese juhtijaks sest et terwe töö hobusest tehtud saab. See masin teeb üksi mitme inimese töö ära ja wõib teda tarwitada esimesest heinaniidust kuni wiimaseni. Tema on üks kõigetarwilisemaist põllutööriistadest.

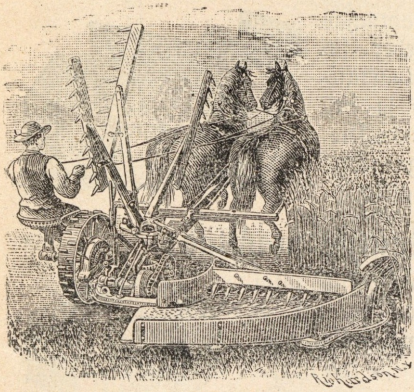

Ameerika Adriance niidu masinad:

ühe rattaga wilja niidu masin 2^{he} hobusele, on kergem kõikidest niidu masinatest, selle juures aga kaa wäga tugew ja lihtsast kokku seatud.

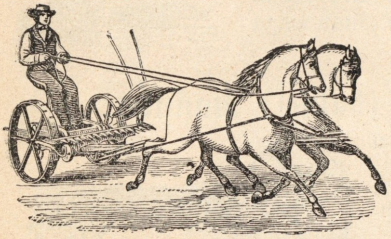

Buckeye New-Model

heina niidumasin 2^{he} hobusele.

Ülewäga lihtsalt kokkuseatud, sest et ainult 4^{ja} hambarattaga on; see masin on siis kaa wäga kerge ja wäga wastupidaja.

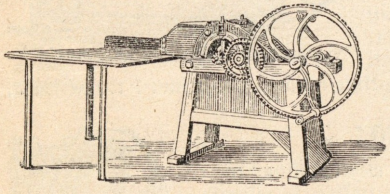

Stihwtidega-rehepeksumasinad:

Stihwtidega rehepeksumasinga, millel 18 tolli laiune trumm ja sasipuistaja on, wõib kõiki sugu wilja puhtalt peksa. Selle masinaga wõib umbes 2 koormat tundis ärapeksa, tarwitab aga wähe töö jõudu (3 meest) ja wõib ka ühe 1^{he} hobuse göopliga ümber aetud saada.

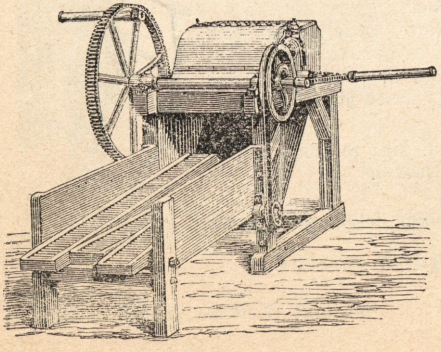

Stihwtidega rehepeksumasin 18, 22 ehk 27 tolli laia trummi, põhupuistaja ja liikuwa kõlkasarjaga. Selle masinaga wõib tundis umbes 2$^{1}/_{2}$ kuni 3 koormat wilja, poolpuhtaks peksa, käib kergeste ja saab üheşt 2^{he} kuni 4^{ja} hobuse göoplist ümberaetud.

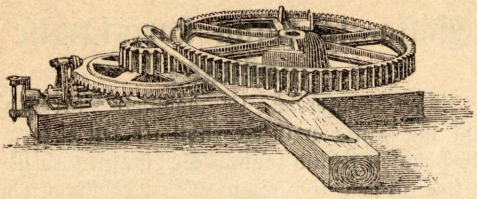

See göpel on wäga hea tugewast tehtud, ja saab sellega ühes kaa 2 sidekangi ja üks wahelaager antud. — Ühekordse hobuse ringikäigil käib tema wõlw 18 korda ringi.

Odawad auru-rehepeksumasina wärgid,

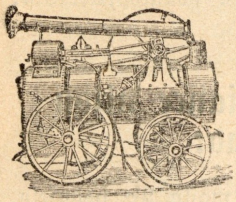

milles on üks 3me hobuserammuga Locomobiil ja weetaw rehepeksumasin D. 5. Selle masinal on täielikud puhastamise wärgid ja teeb wilja üsna puhtaks, kotti panemiseks, tema kõlbab Locomobiiliga ühes, kasimise suuruse põllupidajatele.

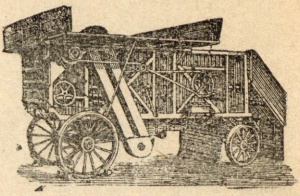

Wilja puhastamise masinad:

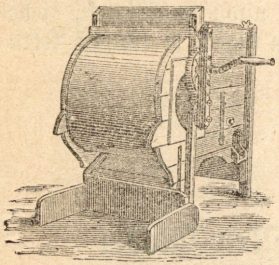

Need uueste kokku seatud wilja puhastamise masinad saawad 3 isesuguses suuruses walmistatud ja kõlbawad iga wiljaseltsi, kaa härjapea ja linaseemnele. See masin käib kergest ja temaga jõuab wäga ruttu puhastada.

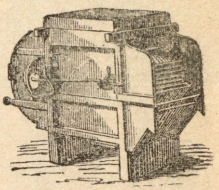

Õle lõikamise (häksel) masinad:

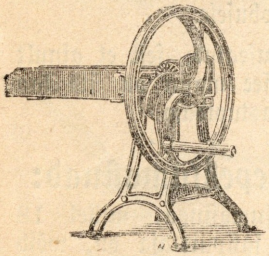

Sell wäikesel häksli masinal on 7¼ tolli laiune suuauk ja wõib temaga kahte seltsi häkslit lõigata ¼ tolli ja ½ tolli pikusid.

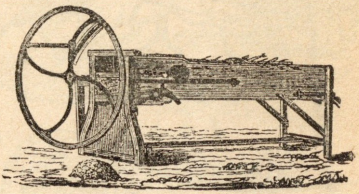

See häksli masin on teistest seda seltsi masinatest kõige lihtsam, sest et temal ühteainustki hambaratast ei ole. Häksli pikkust wõib ¼ tollist kuni 7 tollini seada.

Weskid:

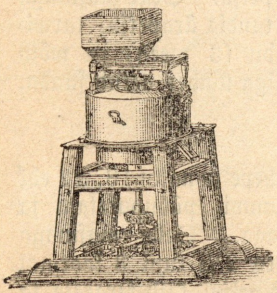

Meilt saab igasuuruseid weskiwärkisid, kiwidega mis 36 kuni 60 tolli pakkud ja mitmeid seltsi on soowimise järele.

Ameerika kroow weski. Selle weskiga wõib iga wiljaseltsi korraga, kas peeneks ehk jämedaks jahwatada. Kiwi asemel jahwatab üks kõwa wõlw, raud woodriga ja nende jägude kulumine on wäga wähene.

Selle weskiga jõuab õige rohkeste, umbes 3 setwertit tunnis jahwatada.

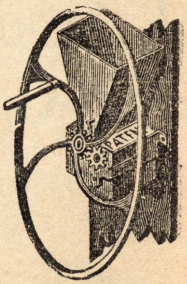

Pumbad ja tulekustutamise pritsid mitmet seltsi ja suuruses on saada.

Piima nõud ja muud riistad.

Дозвол. ценз. — Дерптъ, 9. Февраля 1885 г. Trükitud Eestimaa sinodi kirjadega.

Lokomobilid ja auru-rehepeksumasinad

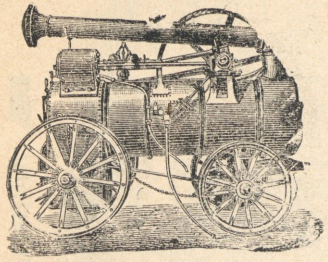

igas suuruses 4, 6, 8, 10 hobuserammuga j. n. e. Inglismaa esimesest wabrikust **Clayton & Shuttleworth** Lincolni linnas.

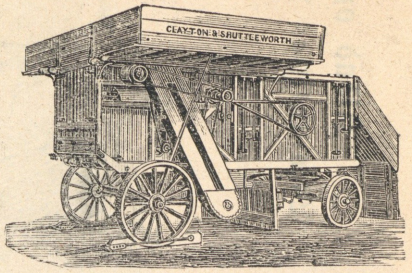

Kunstliku põllurammustust,

kõrget ja kesksmist seltsi **E. Packard & Comp. Ipswichi's.**

Kondijahu, Kainiti j. m. m., wiimaseid iseäranis kartuhwli põldudele, heinamaa, härja pea ja linadele.

Kiwi-õli masinatele.

Inglis masina-ratta rihmasid.

Decimal kaalud.

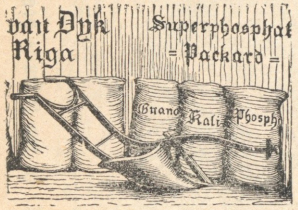

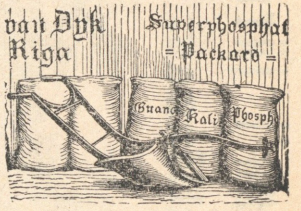

Sahad

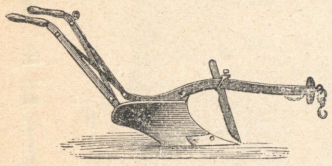

rootsi rauast, 1be ja 2be hobusele, üsna rauast ja terakseest, ehk ka malmijägudega.

Puust sahkwartega 1be ja 2be hobusele.

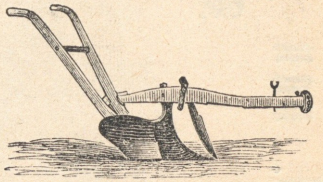

Kartuhwli muldaja 1be hobusele kahe liikuwa kühwle lauaga ja tautud rauast teraga.

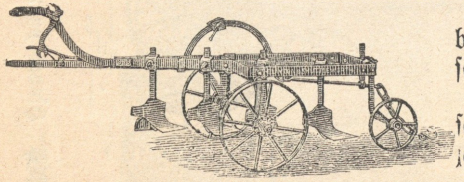

Neljaaruliseid seemendamise sahad 2be hobusele, üsna rauast ja terakseest, seemne sissekünniks, körrekünniks ja muud.

Selle sahaga jõuab 1 inimene 2 hobusega niisama palju tööd teha kui 4 inimest ja 4 hobust lihtsahkadega jõuawad.

Sahajäud: kühwlilauad, tallad ja sahkrauad.

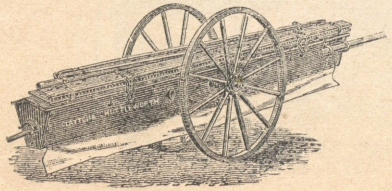

Täielik külwimasin,

seibidega mis seemet wäljawiskawad. Külwab kõik wiljaseltsid. See masin tasub lühikese ajaga oma hinna ära, sest et seemne wilja sugugi raisku temaga ei lähe.

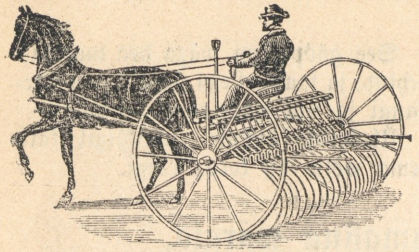

Wilja- ja heina koristamise masinad:

Tiiger-hobusereha 1be hobusele, tarwitab aga ühe ainsa poisikese juhtijaks sest et terwe töö hobusest tehtud saab. See masin teeb üksi mitme inimese töö ära ja wõib teda tarwitada esimesest heinaniidust kuni wiimaseni. Tema on üks kõigetarwilisemaist põllutööriistadest.

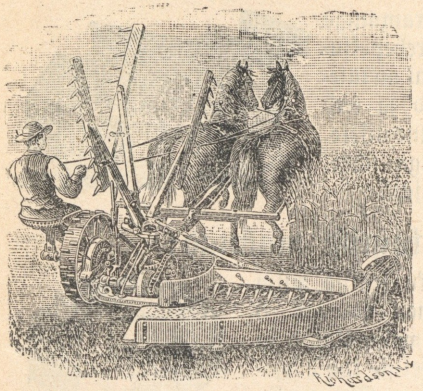

Ameerika Adriance niidu masinad:

ühe rattaga wilja niidu masin 2be hobusele, on kergem kõikidest niidu masinatest, selle juures aga kaa wäga tugew ja lihtsast kokku seatud.

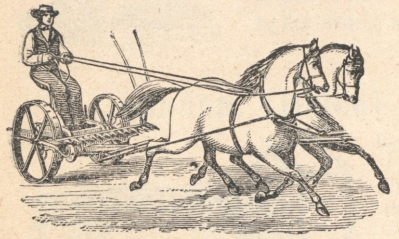

Buckeye New-Model

heina niidumasin 2be hobusele.

Ülewäga lihtsalt kokkuseatud, sest et ainult 4ja hambarattaga on; see masin on siis kaa wäga kerge ja wäga wastupidaja.

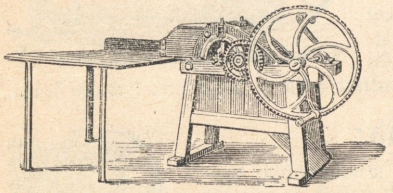

Stihwtidega-rehepeksumasinad:

Stihwtidega rehepeksumasinga, millel 18 tolli laiune trumm ja sasipuistaja on, wõib kõiki sugu wilja puhtalt peksa. Selle masinaga wõib umbes 2 koormat tundis ärapeksa, tarwitab aga wähe töö jõudu (3 meest) ja wõib ka ühe 1be hobuse göpliga ümber aetud saada.

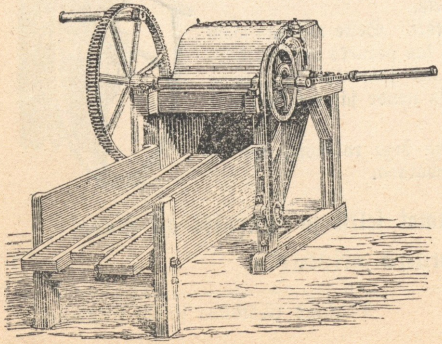

Stihwtidega rehepeksumasin 18, 22 ehk 27 tolli laia trummi, põhupuistaja ja liikuwa kõlkasarjaga. Selle masinaga wõib tundis umbes 2½ kuni 3 koormat wilja, poolpuhtaks peksa, käib kergeste ja saab üheşt 2be kuni 4ja hobuse göpliſt ümberaetud.

ARH PT-1373

J. J. TAMM, Valga, Riia tän. 10-12, telefon 88.

Rootsi „Arvika“ adra **lehed on klaaskõvast terasest tehtud,** mis peaaegu kulumata.

„Arvika“ atradega künnetud maad annavad põllumehele **palju suurema saagi,** mis on täiesti kindlaks tehtud.

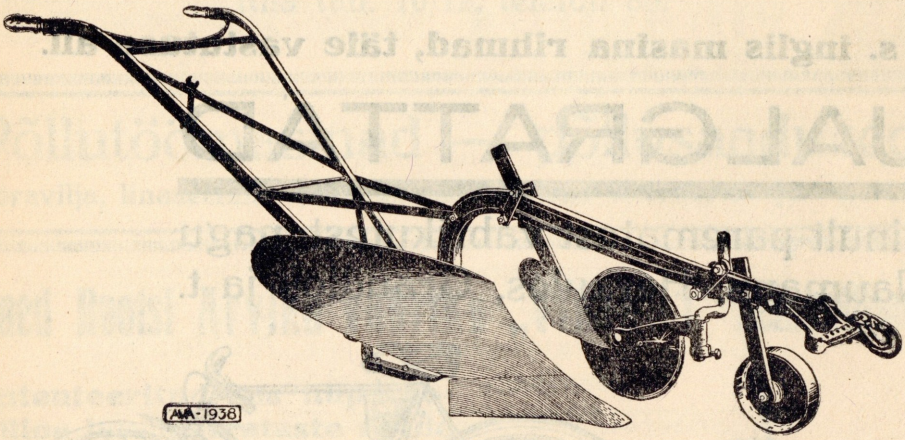

Külvi- ja heksli masinad.

Tsik-tsak- ja vedru äkked.

Rootsi ja Rasevski adrad.

Põllurammud:

Superfosfat, toomasjahu, kaalisool, I sort kondijahu.

Maksutingimised eriti soodsad.

ARHIIVKOGU
TARTU ÜLIKOO
RAAMATUKOGU

Odavad hinnad. Müük suurel ja väiksel viisil.

J. J. TAMM, Valgas, Riia tän. 10-12, telefon 88.

Rootsi koorelahutajad, wôimasinad,

piima kannud, looma ketid, malm põllu rullid, hööveldatud ja hööveldamata lauad, puu materjalid, aasa- ja ristikheinad, kaerad, odrad, linaseemned, jahud.

I s. inglis masina rihmad, täie vastutuse all.

JALGRATTAD

ainult parematest vabrikutest, nagu Naumann, Herkules, Grandios ja t.

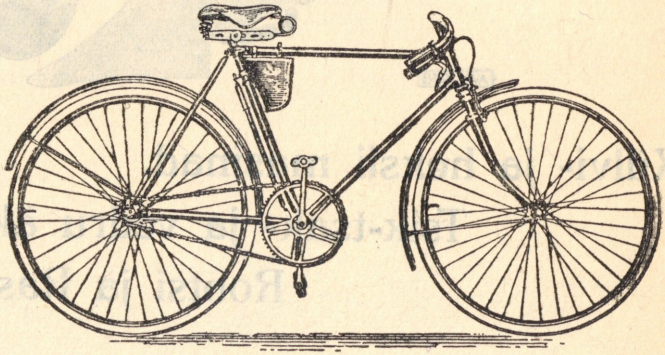

Tehnika viimane saavutus. Meie teede kohaselt murdumata tugevate raamidega ehitatud, suurim vastupidavus ja ülikerge käik, laagrid eriti vastupidavad.

Hea kaup. Müük vabriku hindadega, täielikul vastutusel.

Soodsad järelmaksu tingimised.

Müük suurel ja väiksel viisil.

I. & O. Lepiku trükk, Valgas.

Ainult hea kaup ja viimased vabriku hinnad kindlustavad kõige soodsama ostu koha.

J. J. TAMM, Valgas,

Riia tän. 10/12, telefon 88.

Põllutöömasinad — põllusaadused.

Teravilja, linaseemnete, ristikheinaseemnete ostmine ja müük.

Uued Rootsi Arvika vabriku „VIKING'i" heinaniitjad.

Patenteeritud uus hüperkoniline hammasrataste seade ja automaat vikati avaja.

Tehnika viimane saavutus. Kõige täielikum ehitus, teras rattad, kuul- ja rull-laagrid. Kõige kergem ja kiirem käik, hobused võivad aeglaselt käia. Ka mägise ja kivise maa jaoks kohased.

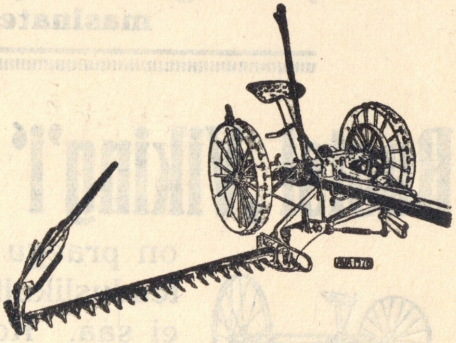

Rootsi „VIKING'i" niidumasinad on kõige paremast Rootsi materjalist tehtud, seepärast kõige vastupidavamad ja oma kiirema käigu läbi, **kuul- ja rull-laagrite tõttu,** hobustele iseäranis kerged vedada.

Ladus masinate tagavara osad, suurel viisil.

Maksutingimised eriti soodsad.

Hea kaup. Vabriku hinnad. Täielik vastutus.

Müük suurel ja väiksel viisil.

J. J. TAMM, Valgas, Riia tän. 10-12, telefon 88.

Rootsi koorelahutajad, wõimasinad,

piima kannud, looma ketid, malm põllu rullid, hööveldatud ja hööveldamata lauad, puu materjalid, aasa- ja ristikheinad, kaerad, odrad, linaseemned, jahud.

I s. inglis masina rihmad, täie vastutuse all.

JALGRATTAD

ainult parematest vabrikutest, nagu Naumann, Herkules, Grandios ja t.

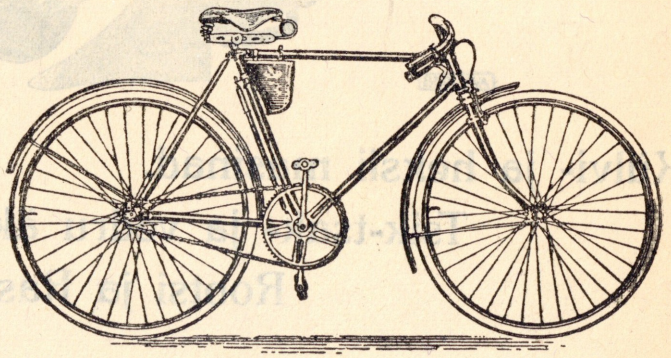

Tehnika viimane saavutus. Meie teede kohaselt murdumata tugevate raamidega ehitatud, suurim vastupidavus ja ülikerge käik, laagrid eriti vastupidavad.

Hea kaup. Müük vabriku hindadega, täielikul vastutusel.

Soodsad järelmaksu tingimised.

Müük suurel ja väiksel viisil.

T. & O. Lepiku trükk, Valgas.

Ainult hea kaup ja viimased vabriku hinnad kindlustavad kõige soodsama ostu koha.

J. J. TAMM, Valgas,

Riia tän. 10/12, telefon 88.

Põllutöömasinad — põllusaadused.

Teravilja, linaseemnete, ristikheinaseemnete ostmine ja müük.

Uued Rootsi Arvika vabriku „VIKING'i" heinaniitjad.

Patenteeritud uus hüperkoniline hammasrataste seade ja automaat vikati avaja.

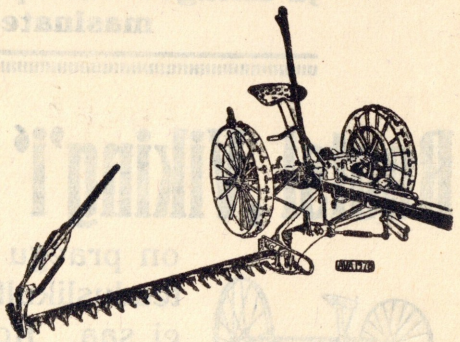

Tehnika viimane saavutus. Kõige täielikum ehitus, teras rattad, kuul- ja rull-laagrid. Kõige kergem ja kiirem käik, hobused võivad aeglaselt käia. Ka mägise ja kivise maa jaoks kohased.

Rootsi „VIKING'i" niidumasinad on kõige paremast Rootsi materjalist tehtud, seepärast kõige vastupidavamad ja oma kiirema käigu läbi, **kuul- ja rull-laagrite tõttu,** hobustele iseäranis kerged vedada.

Ladus masinate tagavara osad, suurel viisil.

Maksutingimised eriti soodsad.

Hea kaup. Vabriku hinnad. Täielik vastutus.

Müük suurel ja väiksel viisil.

J. J. TAMM, Valga, Riia tän. 10-12, telefon 88.

Rootsi

„VIKING'i"

uus viljaniitja.

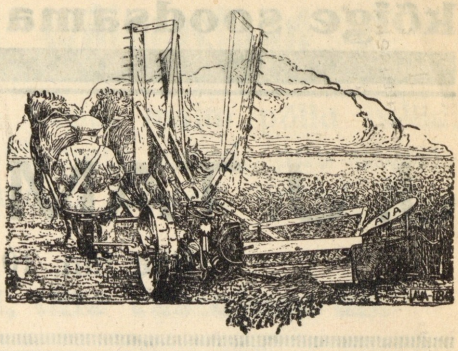

Raudratastega. Kõige uuem ehitus. Oma erilise ehituse tõttu vastupidavamad ja haruldaselt kerged hobustele. Platform kergem ja lihtne käsitus.

Soliidne ehitusviis, kerge laitmata käik ja ülitugev vastupidavus on „VIKING'i" masinate omadused.

Rootsi „Viking'i" isetöötavad rehad

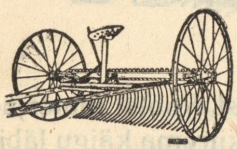

on praegu kõige otstarbekohasemalt ja teaduslikult ehitatud, mille vastu vaielda ei saa. Rootsi „Viking'i" reha pulgad on kõige paremast selleks proovitud terasest tehtud.

Müük vabriku hindadega.

„Viking'i" masinate ja teiste tagavara osad.

Maksutingimised eriti soodsad.

Müük suurel ja väiksel viisil.

ARH PT-1373

Põllumehed!

Teie tarwiduſed põllutööriiſtades ja maſinates on alaliſed ja ſuured. Teie oſtate need tarbeaſjad wäljamaalt mitmeſuguſte waheltkauplejate läbi, makſtes neile ſuuri kaſuſid ja ſaades tihtilugu alawäärtuſliſt kaupa.

Teie ei teagi, et kodumaal wabrikuid on, miſſuguſed mitmeid teie tarbeaſjadeſt **Teile palju odawamalt wõiwad anda, kui need Teile maksma lähewad tellides Saksamaalt ja mujalt.** Iſeäranis wõib ſeda kinnitada nende põllutööriiſtade ja maſinate kohta, miſſuguſte oſad ſuuremalt jaolt puuſt walmiſtakſe, nagu näit. **tuuli-, ſorteerimiſe-, külwi-, pekſumaſinad** jne.

Peale ſelle leiduwad aga weel praeguſel ajal terwed maanurgad, kus puuduwad täielikult weoabinõud, mis waenlane maalt taganedes kaaſa wõttis, ſ. o. nimelt **wankrid.**

Kõiki ſeeſuguſeid **tööriiſtu, maſinaid** ja **wankrid** ning nende **oſaſid** wõite Teie tellida oma maa wabrikandilt, kes Teile hinnad wäljaspool igaſuguſt wõiſtluſt määrab ja rutuliſte tellimiſte täitmiſtega Teie tarwiduſe katmiſt kõige paremini rahuldab.

Põllumehed=maapidajad, põllumeeſte kogud ja ſeltſid, pöörake igaſuguſte järelpärimiſte ja tellimiſtega

A.=S. „Dwigateli" wagunitehaſe walitſuſſe,

poſtkaſt 131, kõnetraat 152, telegr. aadr.: „Wagundwigatel" ja Teie ſaate kohe täielikud pakkumiſed kõige mõõdukamate hindadega.

Põllumeeſte kogud ja tarwitajate ühiſuſed, awaldage oma ſoowe ja **„Dwigateli" tehaſewalitſus** ſaadab oma eſitaja Teiega läbirääkima, kuidas Teie tarwiduſt kõige rutemalt ja kaſulikumalt katta.

Tehaſe laagriſt on alati ſaadawal ükſikult ja hulgawiiſi **„Triumph 2" tüübiliſed ſorteerimismaſinad,** mis omas käigus palju kergemad, kui wäljamaa maſinad. Malm oſade aſemel peale rihmaratta, on neil maſinatel raudoſad, nii et katkiminewaid oſaſid ei ole.

A.=S. „Dwigateli" põllutööriiſtade oſakonna poolt wäljapandud **„Triumph 2"** tüübiline ſorteerimismaſin ſai 1920. aastal Tallinnas ärapeetud Põllumeeſteſeltſi wäljanäituſel I=ſe auhinna.

Kõik tehaſe ſaaduſed ſaawad wilunud tööliſte poolt eſimeſe ſordi materjaaliideſt walmiſtatud, on töös kerged ja wastupidawad.

A.=S. „Dwigateli" wagunitehas, Tallinnas.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU
ARHIIVKOGU

O.-ü „Waba Maa" Tallinnas.

ARH PT-1373

Masinate,
põllutööriistade, ehitusmaterjali, raua
ja
teraskaupade kauplus.
Ed. Graeff & Pojad.

Tartus, Poe tän. 8 ja Suurturg 13, tel. 63.

(endine A.-S. W. Schneider & Ko., Tartu osak.)

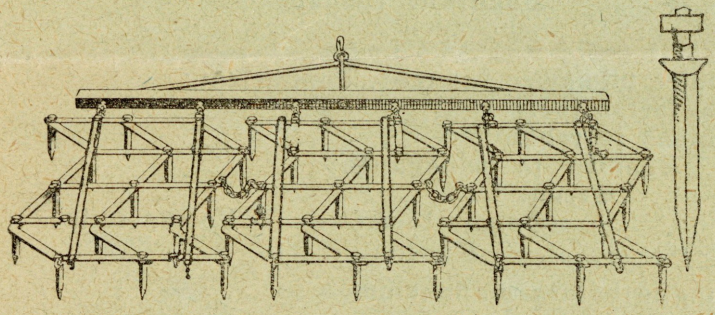

Tsik-tsak põlluäkked.

Meie tsik-tsakk põlluäkete raamid walmistatakse kõwast rauast. Et äkke raam eraldi tugew ja wastupidaw saaks ja end kuidagi wiisi painduda ei laseks on üle raami pikuti kaks raudtalda, mis ka nende wedamist põllule ja tagasi hõlbustab.

Raami painak ja äkkepulkade asetus on ühetasaselt jaotatud nii, et **iga äkkepulk ise joones jookseb,** seega põld korralikult äestatud saab.

Äkkepulgad on sitkest terasest, mis ei karda murdumist ja on ühesttükist wäljataotud scheibiga raami wastu, kuna augu osa, mis raami sisse käib, neljakandiline on, misläbi pulgad kindlasti raami sees seisawad kuni täieliku kulumiseni, osa äkkepulki on kõwera painakuga, mille tõttu äket teinepoole rakendamisega kas seemendamiseks ehk äestamiseks tarwitada wõib.

Märk	Põldude arw	Pulkade arw	Mitme hobuse	Äestamise laius m.	Kaal umb.	Hind krooni
P 1	1	20	1 hob.	1, 00	1 p. 12 ℔	
P 1a	2	30	1 „	1, 45	2 p 22 ℔	
P 2	2	40	2 „	2, 00	3 p. 5 ℔	
P 2a	3	45	2 „	2, 20	3 p 30 ℔	
P 3	3	60	3 „	2, 80	4 p. 27 ℔	

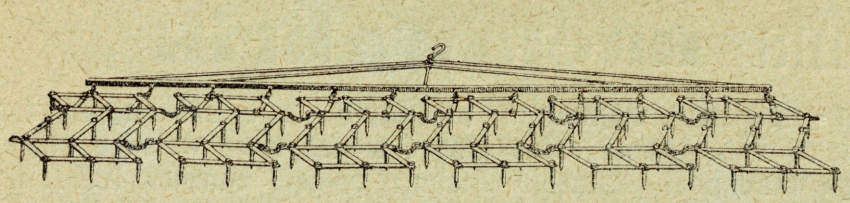

Kerged seemendamise äkked.

Märk	Põldude arw	Pulkade arw	Mitme hobuse	Äestamise laius m.	Kaal umb.	Hind krooni
S. 6	6	90	2 hob.	4	3 p. 30 ℔	

Hinnad wõistlemata! **Headuse poolest esimesed!**

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

Laduſt ſaadawal ja ſoowitame odawate hindadega:

Petroleum mootorid 1½, 3, 6 ja 10 h. jõul. kuulſa Ameerika „Witte" wabr
Wedrnäkked 5, 7 ja 9 piiga.
Heinaniitjad, wabrikuteſt „Gloria," „Krupp" ja „Maſſey-Harris."
Wiljaniitjad.

Ameerika käsikülwimasinad „CYCLONE"

Hobuſerehad. — Hekſlimaſinad

Adrad „Tegur" wabriku hindadega.
Ratasadrad.
Adrahõlmad, teraſeſt.
Adraterad ja tallad.
Wedrnäkke piid ja otſad
Wedrnäkke ja adra kruwid.
Põllurulli rõngad.

Kuulſad Rootſi koorelahutajad „Diabolo"
Tuntud headuſes piimaweo kannud „Tammeleht"
Lüpſikud, ſõelad jne.
Labidad ja rehad.
Sõnniku- ja heinahangud.
Trengi ketid.
Hobuſe kaelaketid. — Looma ketid.
Kõietamiſe ketid.

I[a] inglis balata maſinarihmad jne.

Wõtan tellimisi igasuguste tööstusmasinate peale, ning saadame iga soowijale pakkumise ja hinnakirjad tutwunemiseks kodu.

Pakkumised on kohustamata.

Tähelepanna! Käesolewaks hooajaks ilmuwad müügile

Kuulſama Auſtria wabriku Ludw. Zeitlinger'i wikatid „Poſtpaſun" ja wastutuſega „Kuld kiiwer",

mis oma headuſe pooleſt eſimeſel kohal ſaawad olema. Müüakſe wastutuſega.

Oſtmiſe juures palume tähelepanna kuld tähtedega ſisſe preſſitud „**Wastutuſega**" ja kuld märk „**Kuld kiiwer**". **Wikati pinnid, alaſed ja luiſud.**

Kindlad ja odawad hinnad. **Müük suurel ja wähemal arwul.**

Oma **naelawabrik**

kõige uuema tüübiliste maſinatega ſisſeſeatud, mis wõimaldab korralikku ja täpſet tööd. **Naelu ostes pidage silmas meie wabriku märki, mis asub iga kasti peal.** Naelad headuſe pooleſt eſimeſel kohal, ſeſt neid walmiſtatakſe eriti kõwaſt materjaliſt.

Naelad alati odawate hindadega.

Enne oſtmiſt tutwunege meie hindadega.

Odawam sisseostu koht kõigile.

Laduſt alati ſuurel ja wäikſel arwul ſaada:

Kõikſugu teras- ja rauа-kaubad, ehitusmaterjal, pliitad, ahjuukſed, praeahjud, traat plekki, tööriistu jne. Tööriista-, kiwipuuri-, wedru-, wõlli-, prilli- ja reetalla-**teras**. Kreis-, kaater-, metſa- ja käſi-**ſaagiſi**. **„Sandwiken" ja „Thomas Firth."**

„Tulekäpp" tormilaternad, mis rahuldawad ka kõige nõudlikumaid.

Kes ſoowib osta tööriistu, ehitusmaterjali, rauа- ja teraskaupa, **ſee külastagu meid,** ſeſt meil leidub **alati odawa hinnaga:**

wankri { teljed, puſſid, mutrid } **malm** { pajad, ahjud, keedupotid, pannid } { laua, taſku, leiwa, habeme } **noad**

hobuse { rauad, rauahaagid, kabjanaelad, ſuurauad, ſoad } **panged** { tſingitud, email } **alumiin** { junkſelõikamiſe maſinad, luſikad, nõud }

jäänaelad, ſtollid, ohjalõkſud, rõngad, pandlad, waljakaunistuſed — **email** { keedupotid, peſukauſid, weekannud, kruuſid, ſupikulbid, kohwikannud, öökapinõud } — triikrauad, lihamaſinad, priimuſed, kohwibrennerid, kohwiweskid, teraspannid

liimi, klaaspaberit, mööblikaunistuſed, käepidemed

sepa { alaſid, kruustangid, haamrid } — lukuſepa haamrid, windipuurid, reiberid, mutriwõtmed, naleatangid, kombineertangid

puu, mutri, luku, wedrunäkke, adra, elewaatori { **kruwid** } — puurmaſinad, wiilid, rauaſaed, ſpiraalpuurid, ſhmürgelkäiad, ſhmürgelriiet, kirwed, ſaed, hööwlirauad, peitlid. — Rootsi, Soome, Inglis, Ameerika, Saksa — raam ja rõngas { **kluped** }

rand, waſk, waſetud teras { **traati** } — ukſe, aida, taba, kaſti, mööbli { **lukud** }

ſepa taotud kapi, akna, ukſe { **hinged** } — Kremoonid — **tſink, waſk, rand, walge** { **plekk** }

Soome ja Inglis käiad. — Weeloodid.

Hinnad kindlad, ilma etteküsimata.

Pliitad 1, 2, 3 auguga
pliitaukſed
pliitarestid
praeahjud jne.

Öhukindlad malm ahjuukſed
plekk ahjuukſed igat ſorti
kriſhkad, ſhiibrid, jne.

Suurel arwul! Wäikſel arwul!

Ilmnad wõiſtluſeta!

Odawam ſisſeoſtu koht kaupmeestele ja tarwitajatele!

Ed. Graeff & Pojad

Kõiksugu masinate, põllutööriistade, ehitusmaterjali, raua
ja **teraskaupade kauplus.**

Tartus, Poe tän. 8 (wastu Kaubahoowi)
ja
Suurturg 13. — Telefon 63.
(endine A.-S. W. Schneider & Ko., Tartu osakond)

M. Hermann'i trükikoja trükk. Tartus, 1929.

ARH PT-1373

K/m. Anton Heilmann

Tallinn: S. Karja tän. 6.

Osakonnad: Tartus ja Wiljandis.

Soowitab ladust ja wõtab ettetellimisi soodsatel tingimistel.

Põllutööriistad:

rehepeksu garnituurid: auru ja hobusewärgiga parematest wabrikutest rihma, hammasratta ja ketti weoga
heksilmasinad
wilja weskid, käsi ja jõu jaoks
sahad, äkked, rullid, Heiligenbeili wabr.
Niidumasinad, rehad, Deeringi süsteem.
Tuulimasinad.

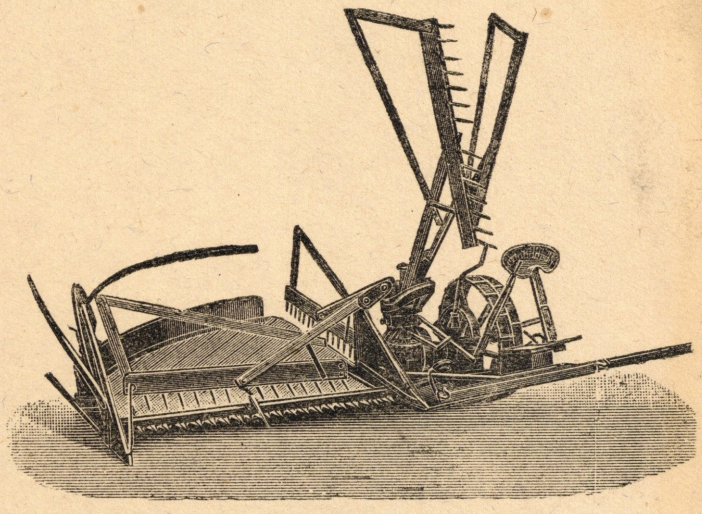

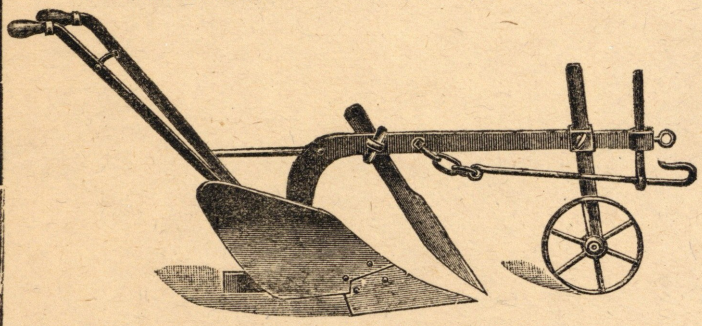

Seemned parematest sise ja wäljamaa kaswatustest.

Koorelahutajad, lambarauad.
Tööriistad ja masinad puu ja metall tööstuse jaoks. Puurid, haamrid, smirgel käiad, wiilid.
Teraskaubad, nuad, käärid, j. n. e.
Ehituse materjaalid, naelad, papp, tõrw, plekk kõiksugune, lukud, klaas.
Viking saed Rootsist, tuntud headuse poolest. Pealadu Eestis. Metsa — wuks — band — kreis — katersaed.
Aluminium ja emaleeritud kööginõud ja majariistad. Nuad, triikmasinad, lihahakkimise masinad.
Rauakaup kõiksugune: lukud, traat, mööbli wedrud, kruwid, tangid.
Plekk kõiksugune.

Tuntud headuse poolest **„Jacobus'e“** willase, poolwillase, siidi, linase

riidewärwide

pealadu Eestis.

Oma sisseostu kontor Berlinis.
Jällemüüjatele kõrged protsendid.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU ARHIIVKOGU

Tallinn, S. Karja tän. 6. **Tartu,** Peterburi tän. 17. **Wiljandi,** Tartu tän. 19.

W. Ehrenpreis, Tallinnas.

ARH PT-1373
TARTU ÜLIKOOL
RAAMATUKOGU
ARHIIVKOGU

Fordson

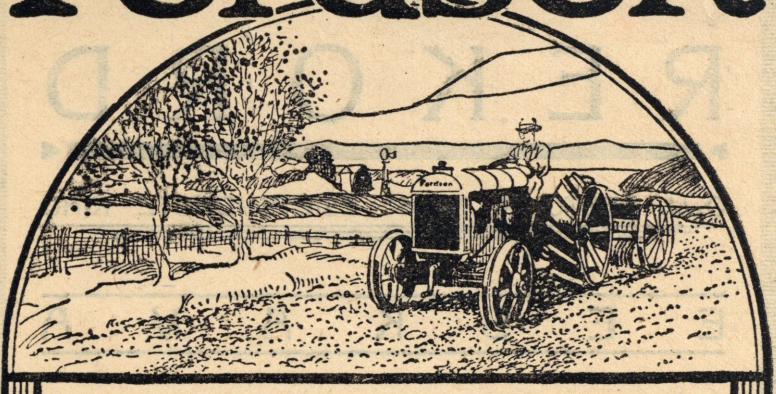

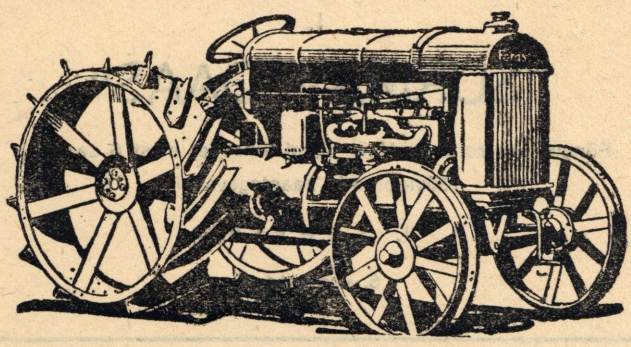

FORDSON TRAKTORISI

SOOWITAB

WABRIKU HINNAGA

Hans Winnal

TALLINNAS

Tatari tän. № 1.

Fordmotor kompani esitus

EESTIS.

REKORD

O.-Ü. „ESTONIA FILM“ ESIETENDUSTE KINO

EESKAVA

I.

„SURMAV GAAS“

Põnev kino romaan New Yorgi kihavast elust 6 seerias, röövloomade kaastegevusel.

I. seeria.

6. vaatuses.

TEGELASED

Elaine Emerson, kaitsepolitsei agent	Eileen Sedgwick
Bertram Russel, ülesleidja	Theodore Brown
Bruce Burns	George Larkin
Hunch Henderson	Al. Smith
Holmes	Barnev Furey
Vera Vernon, saladuslik naine	Eileen Sedgwick

Tegevuspaik New-York.
Ed. Kulli lavastus.

II.

NALJAPILT.

III.

FORDI TRAKTORITE EHITUS

IV.

O.-Ü. ESTONIA FILMI ILUDUSE VÕISTLUSE LÕPUVÕISTLUS.

Võistlevad, esimesest grupist Nr. 1, 10, 11 ja 14. Teisest grupist Nr. 1, 3, 9 ja 15., III. grupist Nr. 3, 7, 10 ja 12., IV. grupist Nr. 2, 5, 8 ja 12.

JÄRGMINE EESKAVA:

„SURMAV GAAS“ II seeria.

VARSTI:

1922 aastal Moskvas filmitud Leo Tolstoi uudisjutt „Polikushka“ ja suurim ajaloofilm „August vägev“.

J. & A. Paalmann'i trükk. Tallinnas, V. Karja tän. 12.

ARH PT-1373

Kohustusliik kontrolleksemplar

Põllumajanduslikkude traktorite gaasiküttele üleviimiseks antava laenu ja premeerimise tingimused.

Universitas Tartuensis

I. Laenud.

1) Põllumajandusliku traktori gaasiküttele üleviimiseks Eesti Maapangast antav laen ei või tõusta üle 75% gaasigeneraatori ostuhinnast.

2) Laen määratakse traktori omanikule võlakohustuse vastu kuni 3 aasta peale ja kustutatakse võlgniku poolt võrdsetes osades poolaastamaksudena 1. juunil ja 1. detsembril.

3) Laenult maksab laenusaaja 4,5% intresse, tasudes need poolaasta viisi ette 1. juunil ja 1. detsembril. Intressist tasub 1% Põllutöödirektoorium, sel juhul, kui traktor arvestatava aasta jooksul on töötanud põllumajanduslikkudel töödel vähemalt 400 tundi.

Laenu väljaandmisel peetakse laenust kinni intressid kuni lähema maksutähtajani ühes panga kuludega.

4) Väljaandmisele kuuluva summa maksab Eesti Maapank gaasigeneraatori ostuhinna arvele gaasigeneraatori müüjale.

5) Laenu kindlustuseks võib Pank nõuda traktori ja gaasigeneraatori pantimist, pangagarantiid ja vähemalt kahe käendaja varanduslikku vastutust.

6) Laenusaaja on kohustatud kindlustama panditud vara tule vastu vara tõelises väärtuses ja esitama kindlustusdokumendi Eesti Maapangale. Vastasel korral on Eesti Maapank õigustatud panditud vara kindlustama omal äranägemisel ja kulud kandma laenusaaja lähema tähtmaksuarvele. (Kindlustuspreemia — ca 0,1% kindlustussummast.)

7) Laenu muude tingimuste suhtes kuulub kohaldamisele Eesti Maapanga pikaajaliste laenude andmise ajutine juhend.

II. Preemiad.

1) Toetusena traktorite gaasiküttele üleviimisel makstakse gaasitraktori omanikkudele, kolme aasta jooksul, arvates traktori gaasiküttele üleviimise ajast, preemiaid.

2) Preemiate arvestamise aluseks võetakse tööaeg, mille gaasitraktor aasta jooksul on sooritanud põllumajanduslikkudel töödel.

3) Põllumajanduslikkudeks töödeks käesoleva mõttes loetakse: maaharimise-, koristus-, viljapeksu- ja põllumajanduslikud transporttööd.

4) Kolme aasta jooksul maksetavate preemiate kogusumma võib moodustada 24—75% gaasigeneraatori ostuhinnast.

5) Preemiaid on õigustatud saama gaasitraktori omanikud, kui traktor jooksva aasta kestel on töötanud vähemalt 400 töötundi, kusjuures preemia suurus arvestatakse alljärgneva tabeli alusel:

Traktori tööaeg aastas	Preemia suurus aastas %% gaasigeneraatori ostuhinnast
Vähemalt 400 tundi	8%
Rohkem kui 400 „	8% + 0,022% iga rohkem töötatud töötunni eest
„ „ 500 „	10,2% + 0,025% „ „ „ „ „
„ „ 600 „	12,7% + 0,028% „ „ „ „ „
„ „ 700 „	15,5% + 0,033% „ „ „ „ „
„ „ 800 „	18,8% + 0,040% „ „ „ „ „
„ „ 900 „	22,8% + 0,050% „ „ „ „ „
„ „ 1000 „	27,8% + 0,060% „ „ „ „ „

6) Tehtud tööaja kindlaksmääramiseks tulevad kasutusele võtta ametlikult tõestatud traktori tööraamatud, mille algule kantakse sisse vallavalitsuse poolt tõestatud traktori gaasiküttele üleviimise aeg.

7) Tööraamatusse annab traktori töötellija temale tehtud tööaja tõestamiseks allkirja.

8) Tööraamatute andmed kontrollib vallavalitsus ja annab välja aasta jooksul tehtud tööaja kohta tõenduse, mille põhjal toimub preemiate väljamaksmine.

9) Laenuga soetatud gaasigeneraator-traktorite preemiad kantakse otseselt üle laenude kustutamiseks.

10) Ebaõigeid sissekandeid traktori tööraamatusse käsitatakse kui ametliku dokumendi võltsimist ja süüdlased võetakse vastutusele vastava kriminaalnormi alusel.

Kinnitatud Põllutöödirektori poolt 28. jaan. 1942.

Trükikoda „Ühistrükk" Tallinn, Adolf Hitleri tän. 19.

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

ARA PT- 1373

ARHIIVKOGU

Lokomobiilide ja rehepeksmismasinate müümine Marshall, Sons & Co. wabrikust Gainsborroughis.

Rehepeksmismasinad alati lademes.

Sidumisemasinad,

heina- ja wiljaniitjad

Amerikast

Aultman Miller „Buckeye“ wabrikust Ohios.

Ülem müüja:

W. Meslin–Rias,

Kontor: Weberiuulitsas Nr. 15.

Lokomobiilide ja rehepeksmismasinate müümine Marshall, Sons & Co. wabrikust Gainsborroughis.

Rehepeksmismasinad alati lademes.

Lihtlabane kokkupanek. — Kerge toruwormilik kere. — Ühetasane leikus. — Suur materjali headus. — Töö kiirus ja täius. — Mingi kaelaraskus ja küljetõmbamine. — Suur tugewus wäga kerge käigi juures. — Käärileik. — Doppelhaki Pittmann kõrwuseiswa wõlliseisuga. — Mingi wända ja ballijasamaid.

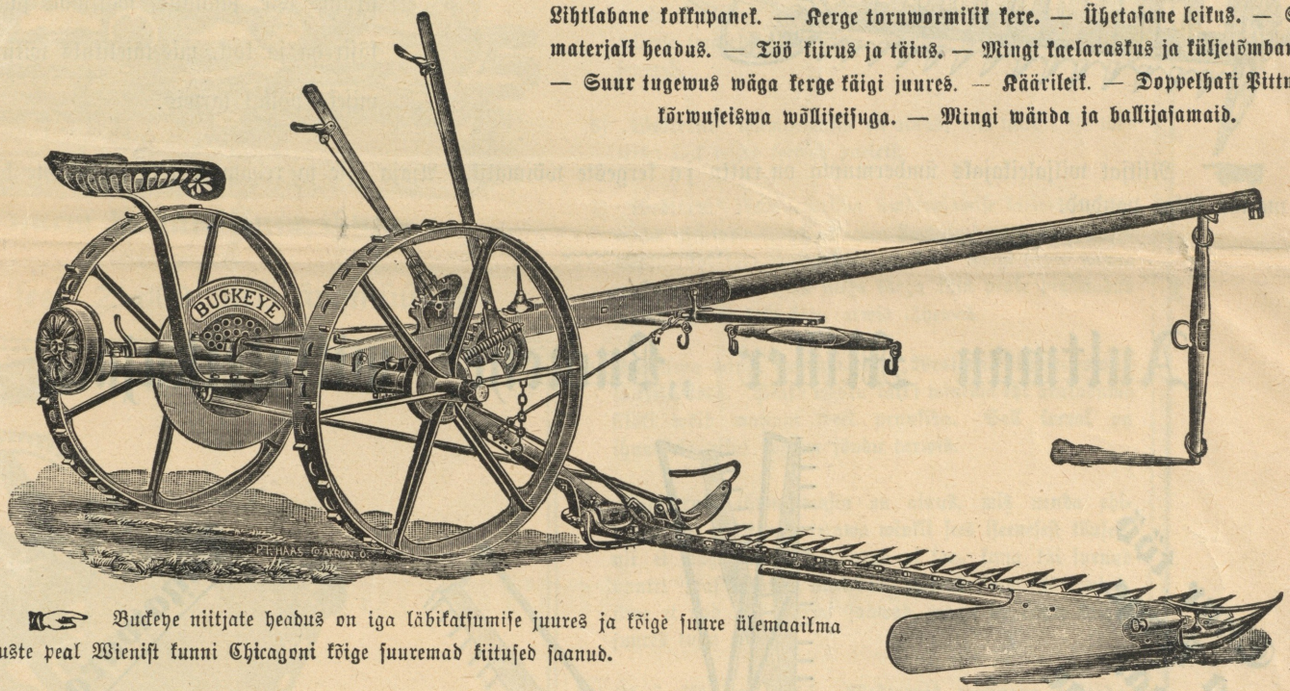

☞ Buckeye niitjate headus on iga läbikatsumise juures ja kõigè suure ülemaailma näituste peal Wienist kunni Chicagoni kõige suuremad kiitused saanud.

„Buckeye“ niitja sisemine jasam.

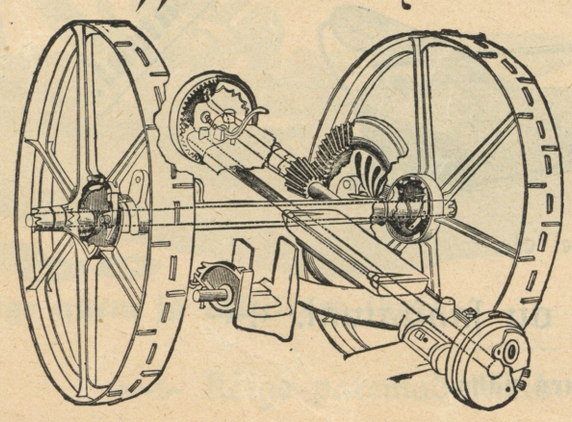

Üks kihujasam sellesama kiirusega paneb kauem wastu kui kaks langus jasamat. Langus jasamad ajawad pitkamisi ja kihujasam rutemini.

Tagasisõitmise juures on masin ikka tööst waba.

Näituselehed ja nimekirjad antakse küsimise peale.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

W. Meslin — Rias, Weberimulitsas Nr. 15.

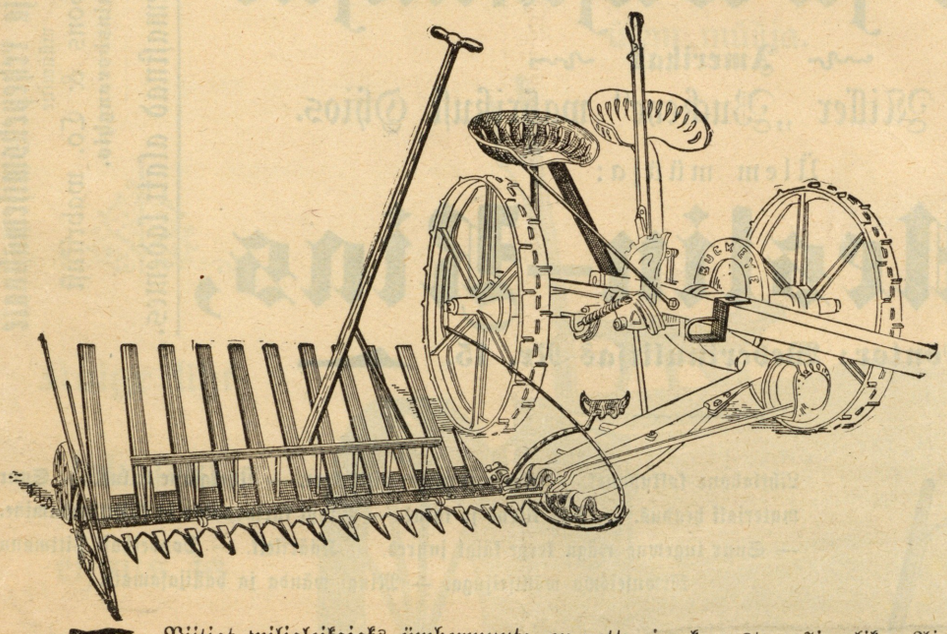

Buckeye-
heinaniitja
käsi-ärapanemisenõuga wiljaniitmise tarwis.

Wiljaniitmise tarwis on üks iseäranis iste, jalaland, wälimine jautaja, käsireha ja kõik, mis täielikuks wiljaniitmiseks põllal tarwis.

Niitjat wiljaleikajaks ümbermuuta on ruttu ja kergeste wõimalik. Ajaja iste ja rehamehe iste on täieste kaaluasa masina külge pandud.

Aultman Miller „Buckeye" wiljaleikaja.

Suur töö wäga kerge käiguga. Tugewus! Kerge ümberkäimine.

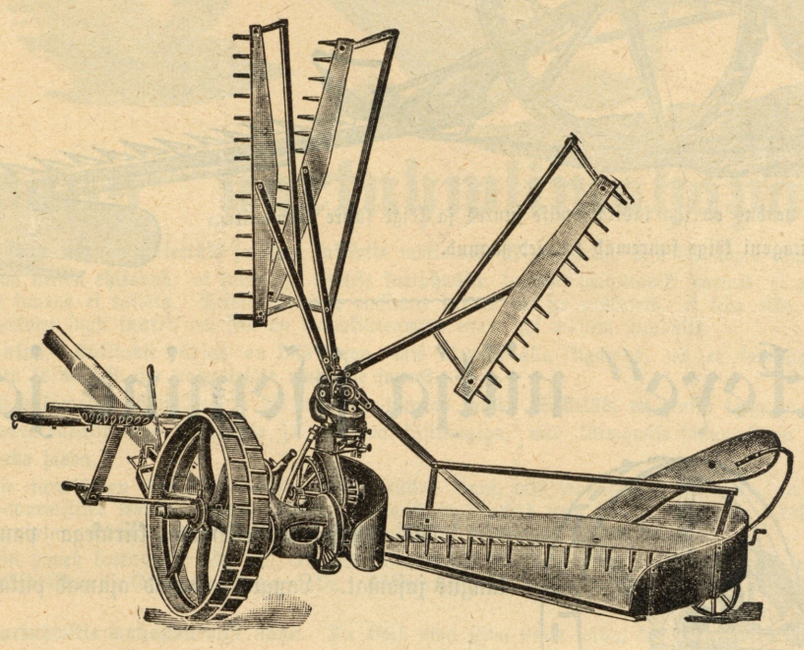

Tagawara tükid alati saadawal.

Ahelatega ümberajamist ei ole.

→ Nimekinjad ja näituselehed on saadawal. ←

Masinaid wõib minu lademes näha.

ARA

Ainus täielik

„Westerni“ isetegew ihumisemasin

niidumasinanugade ja kõiksugu tööriistade tarwis.

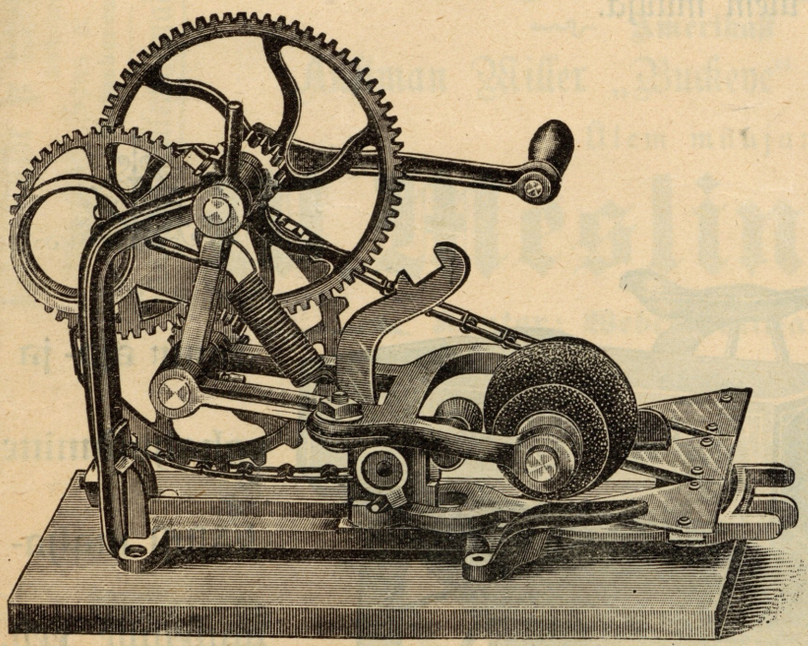

Kõige uuem ja täielikum ihuja.

Ühe aasta sees 25,000 tükki äramüüdud.

1) **„Westerni“** ihumisemasin on oma ehituse poolest kõige kiirem.

2) Kõik **„Westerni“** ihumisemasina jaud wõiwad wahetadud saada.

3) Iga **„Westerni“** ihumisemasin on hoolega läbikatsutud, enne kui ta wabrikust wäljasaadetud on.

4) **„Westerni“** ihumisemasina juures pannakse nuga lihtlabase tõstmepigistamise läbi külge ja on selleläbi kõige täielikum, mis tänini ülesleitud on.

5) **„Westerni“** ihumisemasin on ainus, mis noa nii kinnipeab, et ükskõik noaterad kunni terawa nurgani ja kunni wiimse teraleheni libedaste, ühetasa ja laitmata ihutud saawad.

6) **„Westerni“** ihumisemasin on ainus, mis täieste ise tööd teeb; kõik teised teewad pooleti.

7) **„Westerni“** ihumisemasina ümberajamise tarwis on üks ainus käsi tarwis, sest et nuga hoolega karastadud terasist wedru läbi käia wastu pigistadakse. Kõige teiste wõõra masinate juures peab nuga käega käia peale pigistadud saama, nii et kaks kätt tarwis lähewad.

8) Kaa ilma mingi wedruta teeb **„Westerni“** ihumisemasin täieliku tööd. Peaks wedru katki minema ehk ärakaduma siiski wõib masinat weel pruukida. Sell korral on ihumiseks pisut rohkem jõudu tarwis.

9) **„Westerni“** ihumisemasin on ainus, mis nenda ehitadud on, et käi noa terawa winkli sees iseeneseşt tõuseb, nii et nuga mitte puudutud ei saa, kuna käi surnud punkti peal seisab; noaterad saawad terawaks ihutud, ilma et nad „U“-wormi saawad, nagu see teiste käiade juures lugu on.

10) Isegi üks laps wõib **„Westerni“** masinaga teritada. Noapide pasfib iga niidumasina noa kohta, üks kasu, mis igaühel selge olema peab.

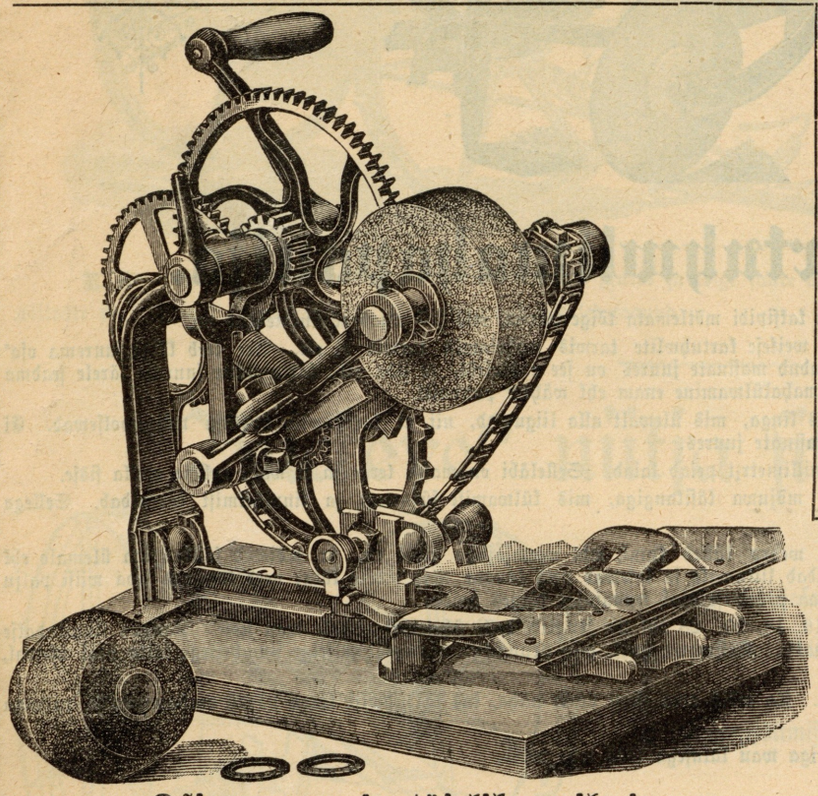

Kõige uuem ja täielikum ihuja.

Eesseisaw pilt näitab **„Westerni“** ihumisemasinat, nagu seda kõiksugu tööriistade teritamise tarwis pruugitakse.

Ümbermuutmine on kõige lihtlabasem, kui käiad ümberwahetadakse.

See **kahekordne pruukimine** teeb **„Westerni“** masina majapidamise ja põllutöö tarwis kõige tarwilikumaks

Kõige paremad käiad antakse kaasa.

W. Meslin — Rias,

A. C. Evans Manufacturing Co., Springfieldis, Ohios,

ülem müüja.

Kõige lihtlabasem ehitus ja pruukimine.

Suur aja- ja nahahoidmine käsitsi mahapanemise eest.

„Evans“ kartuhwlimahapanija.

See mašin on meie kõige uuem meistertükk ja ilma kahtlipidi mõtlemata kõige parem, mis ses asjas tänini tehtud on.

Mahapanemisekaft on nenda ehitadud, et suure ja weikese kartuhwlite tarwis wahetamist tarwis ei ole. See teeb kõige suurema osawusega tööd, keda kartuhwlite suurus ei takista. Teiste ehitadud mašinate juures on see raskuseks, et seda ikka kartuhwlite suurusе järele seadma peab. Kui nüüd kartuhwlid mitmet sugu suured on, siis on mahakülwamine enam ehk wähem puudulik.

Raputaja külikasti alus. Külikasti põhjas on kaks kinga, mis ülewalt alla liiguwad, nii et kartuhwlid ühetasa wäljajooksewad. Ei tule mingi toppimist ega korratu külwamist ette nagu teiste mašinate juures.

Sõidurattad on 920 millimetrit läbimõõta ja 90 millimetrit peiad laiad. Selleläbi on mašin kerge ja ei waju pehme mulla sisse.

Käsikang. Mašin korraldadakse ühe lihtlabase ja mõjuwa käsikangiga, mis külwamise sügawust ja kinnikatmist korraldab. Sellega wõib mašina juht hõlpsaste korda saada.

Labidad kinnikatmise tarwis on übe U-wormilise wedru külles kinni, mis wanajajaga ühes on, ja wõiwad käsikangiga ülemale ehk sügawamale tellitud saada. U-wormilised wedrud teewad labidad liikuwaks ja lasewad neid konara maa järele käia; need katawad seda wiisi palju paremini kui labidad ilma wedrudeta. Käsikang pruugitakse kaa pöörmise ajal wanajajat kõrges hoida.

Küli tihedus. Mašin paneb kartuhwlid 10, 12, 16, 18, 20, 28 ehk 36 Inglise tolli üheteisest eemale wau sisse. Kaugus kinnitadakse nenda, et enam ehk wähem wäljalükkamise käsiwarsi sisse pannakse. Käsiwarte hulk, mis pruugitud peawad, on selge numbritega kätta peal ülewal, nii et ekstust ette ei tule.

Mašina juht wõib kartuhwlite mahapanemist näha. Ta wõib oma istme pealt näha, kas kartuhwlid korra päraft mahapannakse, niisama kaa näha, millal nad otsa saawad.

Märkija. Mašinal on kaa üks märkija, mispäraft iga wau laiusega tööd teha wõib.

Mašina laius on 920 millimetrit.

Mašinat wõib üks poisikene ehk mees juhtida ja 2 kunni 3 ha. päewas külwata.

Sõowimise peale wõib mašinale sõnnikulautaja kaasa antud saada.

Evans kartuhwlimahapanija on ..... 270 kilogrami raske.
„ „ sõnnikulahutajaga ..... 287 „ „

Печатать разрѣшается полиціею. Trükitud Müller trükimajas Rias (Herderi plats Nr. 2).

ARHIIVKOGU

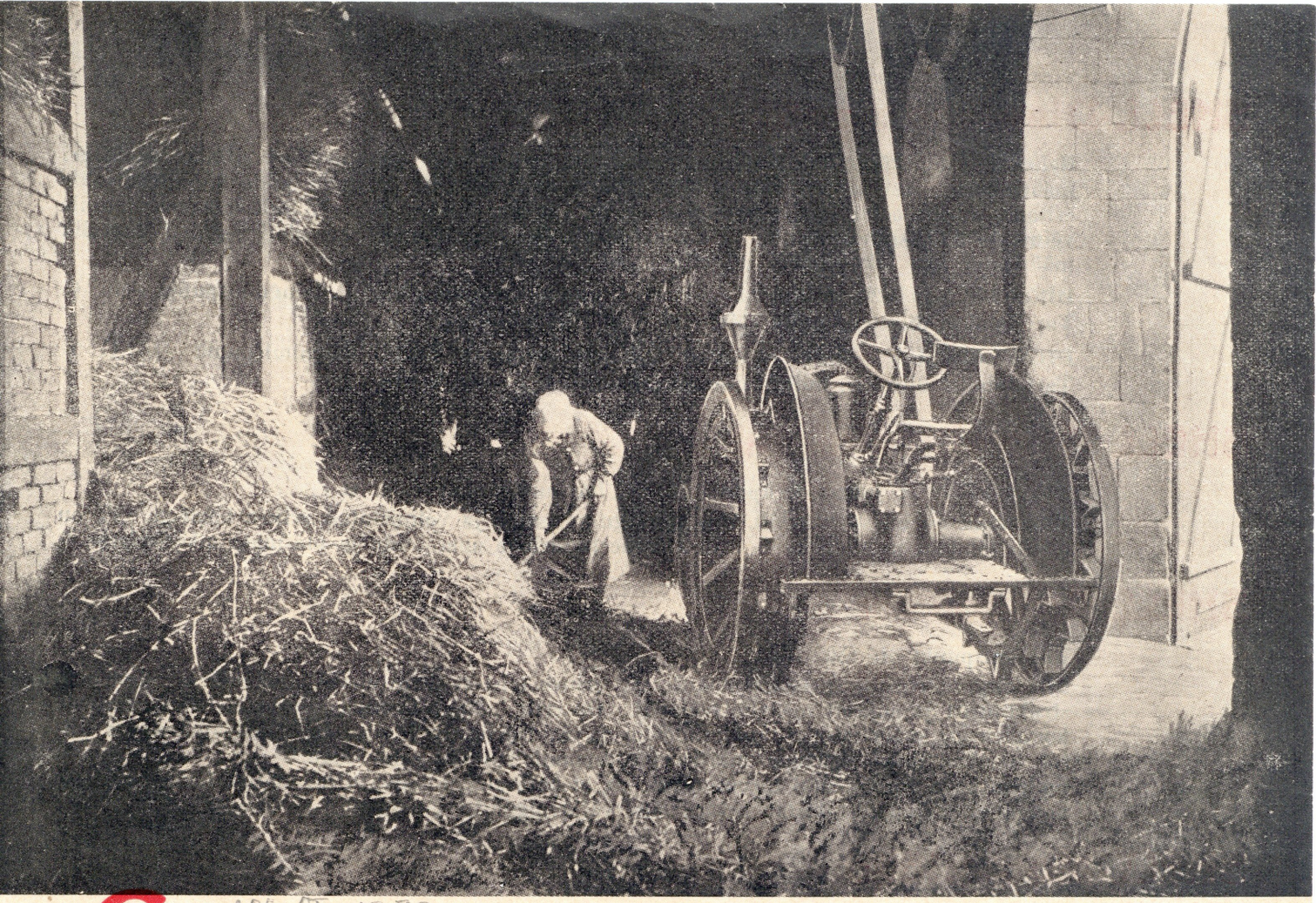

ARA ET-1373

Shell-Määrdeõlid põllumajanduses

Mis aitab parim ja kallim masin, kui ta vajalisel hetkel ütleb üles? Säärasel juhul on masin ainult surnud, kasuta kapital. Kes halvasti määrib oma masinat või määrimiseks tarvitab halba määrdeainet, rikub sellega oma masina ja mootori. Masinate rikked tähendavad aja-, töö- ja seega ka rahakulu. Masinarikete vältimiseks on ainult üks abinõu:

tarvitada Shell-Määrdeaineid põllumajanduse masinaile

Shell-määrdeõlid on aastaid kestnud katsetamisel osutunud parimaiks ja nad on saadaval alati ühtlaste omadustega. Shell-määrdeõlide tarvitamine on rahaline kokkuhoid. Peale-selle Teil kaovad pahandused ja ärritused masina rikete pärast. Ärge oodake uusi masina rikkeid, vaid hakake juba täna tarvitama

spetsiaalselt põllumajanduslikele masinaile määratud järgmisi Shell-Määrdeaineid, Shell-Määrdeõlisid Shell-Traktoriõlisid

SHELL-Masinaõli „B E 2"

ARHIIVKOGU

Sitkus 6,5 E 50° C juures, leekpunkt 200° C, hangumispunkt —20° C.

Punakas-kollane masinaõli, ületamata hea määrimisvõime, mis on ette nähtud peaasjalikult keskmise kiirusega ja keskmise koormatisega masinate määrimiseks.

SHELL-Silindriõli „B 4 A"

Sitkus 5 E 100° C juures, leekpunkt 280° C.

Tumerohekas paks silindriõli niiske auru jaoks kuni 14 atm. Võib ka tarvitada kergel ülekuumendusel kuni 220° C aurutemperatuuri juures. Selle õli eriline hea omadus seisab selles, et ta tekitab kergestimääriva õlikihi üksikute masinaosade vahel.

SHELL-Dieselmootoriõli

Rohekas-pruun kõrge leekpunktiga dieselõli on eriti kohane dieselmootori silindri ja laagri määrimiseks, sest see õli vastab täiel määral neile kõrgeile nõudeile, mida üldse võib õlile esitada dieselmootori põlemisruumis. Seda õli tarvitatakse peaasjalikult mootoreis, mille võime 50 h. j. silindri kohta. Tähendatud õli õigel tarvitamisel on alati tagatud korralik määrimine ega teki kunagi mingisuguseid jäänuseid.

DIESELÕLI „C D 2". Sitkus 7,5—8 E 50° C juures, leekpunkt 215° C, hangumispunkt —10° C. Tarvitatakse diiseleis, mille võime 50 h. j. silindri kohta.

DIESELÕLI „C 3". Sitkus 10,5 E 50° C juures, leekpunkt 220° C, hangumispunkt —10° C. Tarvitatakse diiseleis, mille võime ületab 50 h. j. silindri kohta.

SHELL-Koorelahutajaõli „B 30"

Sitkus 5 E 20° C juures, leekpunkt 155° C, hangumispunkt —30° C.

Nimetatud õli on spetsiaalõli, mis peaaegu vesiselge ja valmistatud erilise hoolega. Ta on täiesti lõhnata ja maitseta — eriti kohane tundeliste aparaatide ja masinate määrimiseks.

SHELL-Ambroleum

Tilkumispunkt üle 130° C.

See kõrgeväärtuslik spetsiaal-määrderasv erineb teistest turul olevaist määrderasvadest oma struktuurilt ja suurelt määrimisvõimelt. On eriti kohane hammasrataste ja hammasrataste komplekside määrimiseks, mil seadeldus rasvamäärimiste jaoks, sest Shell-ambroleum katab hambad tiheda korraga, mis isegi suuremaile surveile peab vastu.

Suurim kasu ambroleumi tarvitamisest on, et ambroleum halvastitihendatud hammasrataste komplekside juures takistab määrdeaine väljavalgumist ja mustuse sissetungimist.

SHELL-Mootoriõlid

Mootorite määrimiseks tarvitatakse kõrgeväärtuslikke S h e l l - M o o t o r i õ l i s i d, mis kohandatud nõuetele, mida esitab mootori määrimine õlile.

Kohased õlid mootorite määrimiseks on

CROWN-MEDIUM, sitkus 11 E 50° C juures, leekpunkt 220° C, hangumispunkt —20° C.

CROWN-HEAVY, sitkus 14,5 E 50° C juures, leekpunkt 230° C, hangumispunkt — 15° C.

CROWN-EXTRA HEAVY, sitkus 18° E 50° C juures, leekpunkt 235° C, hangumisp. —15° C.

SHELL-Traktoriõlid

Traktorite määrimiseks on soovitav tarvitada spetsiaalõli, mis on kohandatud erilisile nõudeile, mida traktori määrimine õlile esitab, ja mis ei tekita jäänuseid. Peab tungivalt hoiatama traktoris tarvitada mittekohaseid õlisid ja eriti liht-masinaõli-raffinaatide tarvitamist.

Kohased õlid traktorile on:

„Crown Extra Heavy Special" — sitk. 21 E 50° C j., leekp. 240, hangump. —10°
„Crown Extra Heavy Double Special" — sitk. 25 E 50° C j., leekp. 250, hangumispunkt — 10° C.

SHELL-Autoõlid

Shell-kontserni tehased on pannud erilist rõhku Shell-autoõlide valmistamisele. Shell-kontsern, omades osakondi üle kogu maailma ja alatises kontaktis olles autotehastega, on loonud autoõlid, mis vastavad omadusilt kõigile nõudeile, mida üldse autoõlidele võib esitada. Shell-autoõlid on omaduselt (kvaliteedilt) alati ühtlased ja kindlustavad korraliku määrimise ja Shell-autoõlisid tarvitades ei ole karta kulukaid remonte, mis tekivad halva autoõli tarvitamisel.

Kohased õlid autodele on:

Single Shell	sitkus	4,2 E	= 50° C	juures
Double Shell	„	8,0 E	= „	„
Triple Shell	„	12,0 E	= „	„
Golden Shell	„	16,5 E	= „	„
Golden Shell Heavy	sitkus	20,5 E	= 50° C	juures
Shell Voltol	„	14,0 E	= „	„

THE SHELL COMPANY OF ESTHONIA, LTD., LONDON

Tallinn, Merepuiestee 17, Tel.: 304-02, 305-94, 310-54

Osakonnad ja müügikohad igalpool üle Eesti

A/S „ÜHISELU" TRÜKK, TALLINN 1934

ARH PT-1373

Ed. Zehder, Riias,

põllutöömasinate ja põllutööriistade ladu,

Kaarli uulitsas № 11, Tukum-Mitawi raudtee jaama wasta,

soowitab

Original Rootsimaa „Bolinderi“ nawta motorid.

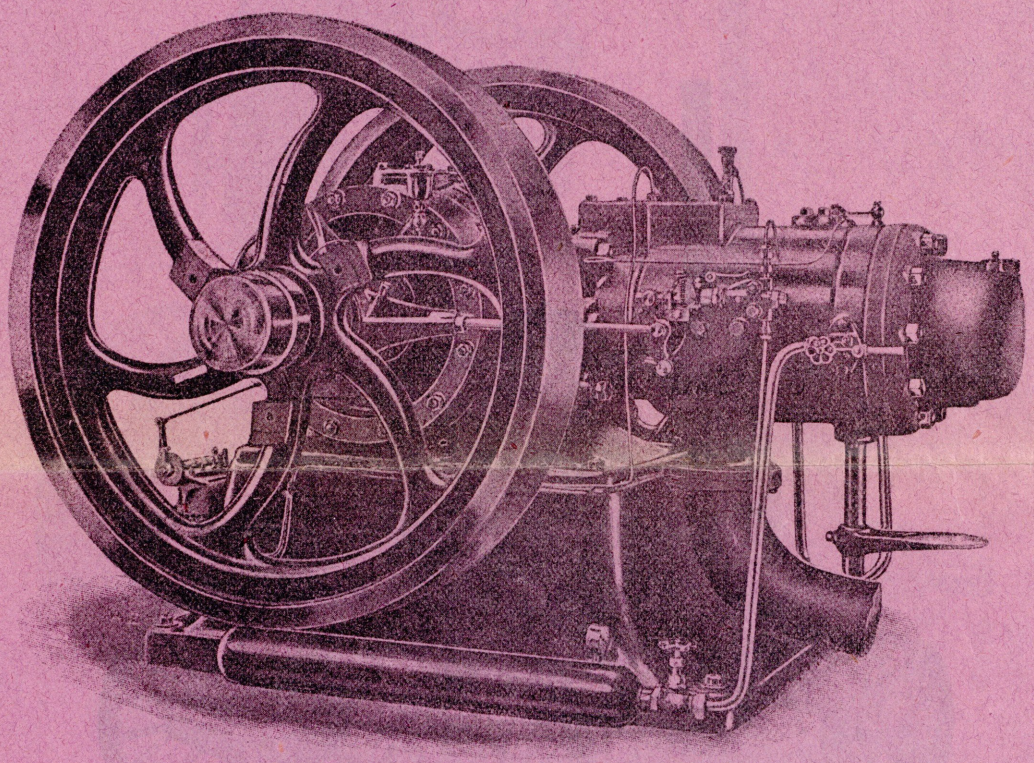

Kõige siiamaale tarwitusele wõetud motoride hulgast, seisawad **Bolinderi** motorid esimese astme peal. **Bolinderi motorid** töötawad **kahetaktiliselt** iga ümberkäigu ajal tuleb plahwatus, mille läbi käik ühetasane ja ja täitse on.

Bolinderi motorid saawad lamawad ja püstseisawad, ratastega ja ilma ratasteta 3 kuni 500 hobuse jõu suuruseni ehitatud ja on tööstusel, põllutööks ja laewadel kõlblikud.

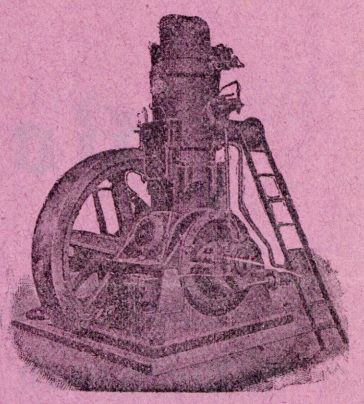

Motori ehituse wiis on ütlemata lihtne ja iga pidi täieline; kõik õhuklapid ja keeruliseд sisseseaded, mis muude motoride juures tõrkumise sünnitawad on kõrwale heidetud.

Käima panemiseks on soendamise lampi **ainult mõnes minutid** tarwis tarwitada, siis hooratas pool kordu ümberkeeratud ja on sedamaid korraline käik joones; 30 hobuse jõuga motorid ehitakse **õhu wajutusega.**

Tarwilik kuumus sünnib plahwatuse läbi iseenesest ja ei ole tule kartust.

Lihtne tundlik regulator korraldab ümberkäigu arwu ja põletusaine äratawitamise **automatilikult.**

Elektri walgustuse jaoks motor, ehitakse selle sama wastutuse all, kui kõige paremast materialist walmistud aurumasinad.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU ARHIIVKOG

Kui motor kord käima pantud on, siis on ainult weel **põletusaine anum** ja **õlitusepump** silmas pidada.

Tsilindri, kui ka kõikide laagrite õlitamine sünnib töö ajal alatasa automatilikult patenteritud õlitusepumba abil, kus juures iga üksiku jao määrimine wõib tarwituse korral kinni keerutud saada.

Bolinderi motorid töötawad ütlemata kokuhoidlikult ja tarwitawad wäga wähe põletusainet, kõigest umbes $^3/_4$ **naela** tunnis hobuse jõu kohta.

Hinnale on juure arwatud, kuni 20 hobuse jõulistel: kurnamise nõu, soendamise lamp, rauast walatud nõu, äratarwitud gaasi jaoks, tööriistad, pruugiks wõetud lisa jaod, põletusaine hoiunõu; üle 30 hobuse jõuliste motoridele antakse weel ühes automatiline käimapanemise aparat.

Bolinderi nawta motorid saawad 3 kuni 500 kõrge töötamise hobuse jõu suuruseni ehitatud ja **ei wõi** teiste wabrikute nõrgema. Kiirjooksjate kõrge ümberkäigu arwega töötawate ja sellepärast odawamate motoridega **wõrrelda**. **Bolinderi nawta motorid** saawad kõige suurema tööjõuga ja wastupidamisega ehitud.

Katalogid ja hinnad lahke järelküsimise peale.

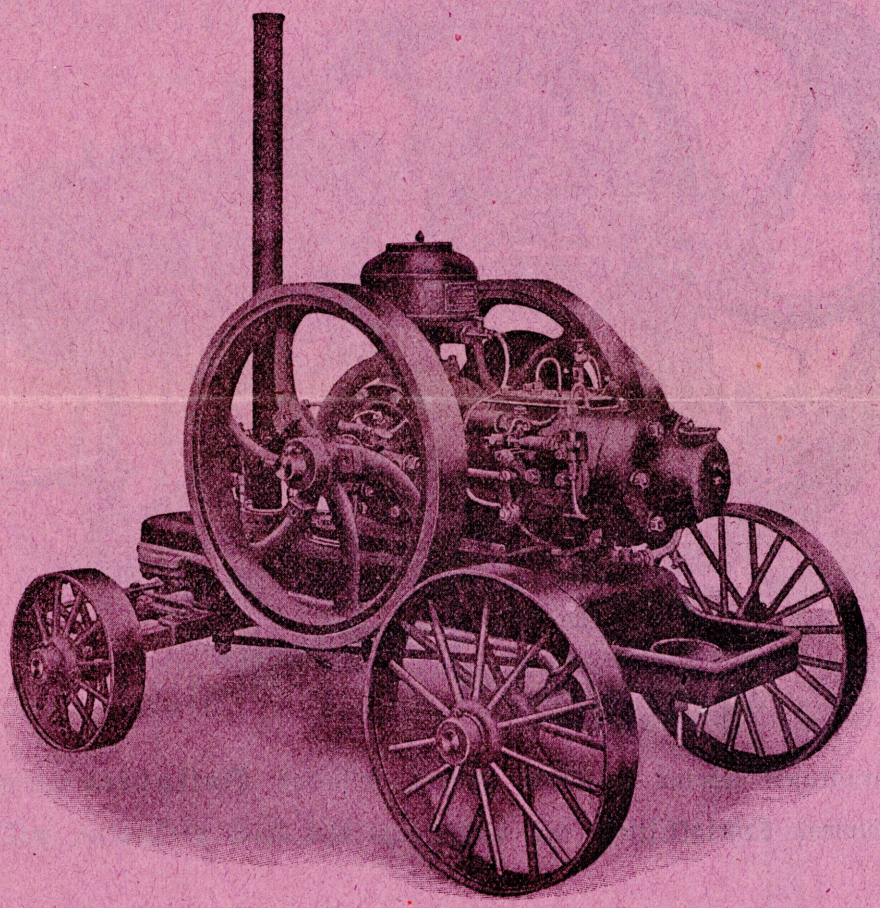

Bolinderi lokomobilid

on auru lokomobilidest järgmiste uuenduste pärast kasulikumad:

Wähem raskus,
wähemad töötuse kulud,
ilma tulekahju kartusega,
igal ajal töötuseks walmis.

Katalogid ja hinnad lahkesti järelküsimise peale.

Bolinderi nawta laewamotor

millega ilma ümber pööramata niisama edasi ja kui ka tagasi sõita wõib.

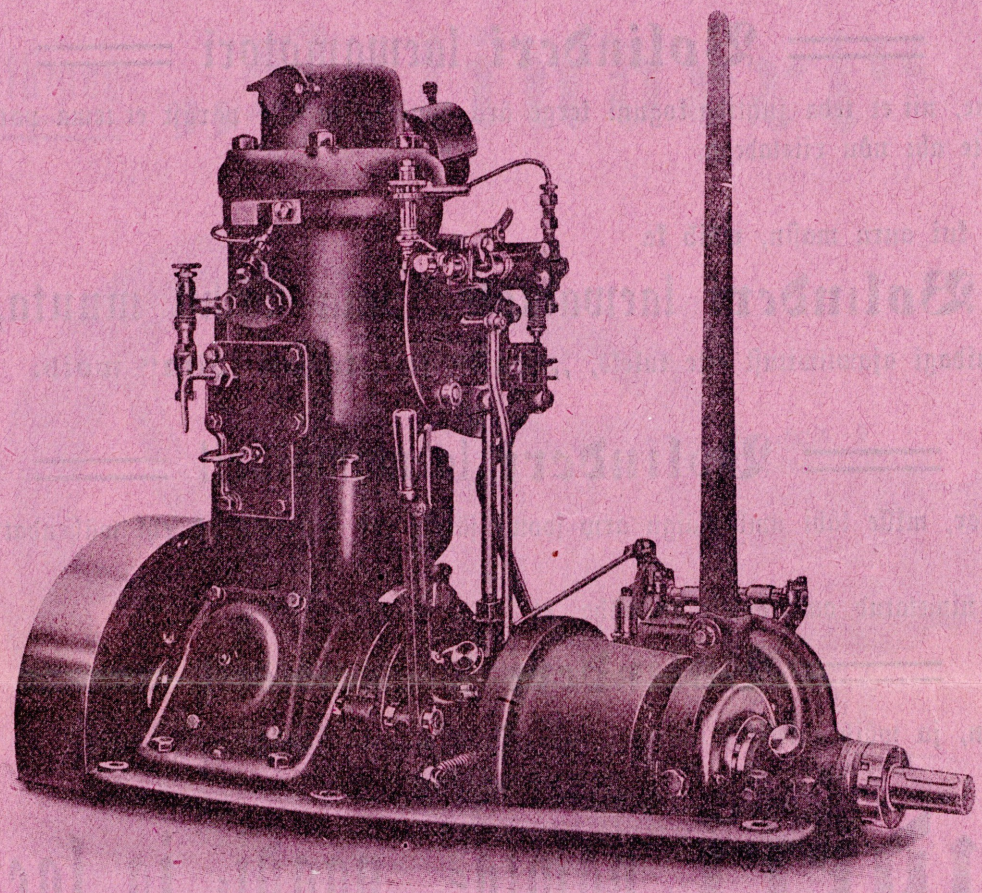

Kõik siiamaani saadawad paatide ja laewa motorid mis ülepea saadawal oliwad, ei jõudnud oma kohusid, iseäranis weel õppimata laewnikude juhatusel täita, sest et nende ehituse juures palju puudusid leida oli, mille läbi nende motoride pruukimine koguni raske, waewaline ja kallis oli. Praegune eelnimetatud **Bolinderi laewa motoril**, on järgmised omandused, mis endistel puudusid ja nimelt:

1) **Täieline kindel käik wee peal igal wee olusel, olgu kas tormi ehk waga wee ajal.**

2) **Tarwitab koguni wähe küttemateriali.**

3) **Masin saab otsekohe, ilma mingisuguste abi nõndega ümberpöörtud, nii et ilma wiibimata edasi ja tagasi sõita wõib.**

Niisugune täiline kindel käik „edasi“ ja „tagasi sõita“ oli siiamaani ainult laewa auru masinal.

Iga päewasel tarwitusel on aga tegewuses näha et auru masin mitte küllalt kasu ei too, sest et ta kallis on, palju ruumi tarwitab, õpetatud ja kalli palgaga masinistid mõistawad teda juhtida, kallid parandusе kulud ja rewisionid, nii et ta iseäranis ranna sõitude, purjulaewade, ja kalapüüdmise laewade juures oodatawa tulu asemel ainult kulu toob.

Bolinderi laewamotor,

mis juba mitme aasta eest küllalt proowitud on ja igas tegewuses kui üks kallis uus leidus tehnika põllal, täidab ülewal nimetatud kohuseb puudumatalt.

Bolinderi laewamotori

tarwitakse kõigis Europa riikides ja on näidanud, et ia igas tegewuses ja töötuses 50% odawam tuleb kui auru masin.

Bolinderi laewamotori

ehitus on koguni lihtne, nii et teda juhtida koguni kerge ära õppida, on selle pärast et tema patenteeritud masin lihtne on, ilma mingi suguste abi nõu riistadega.

Niisama ruttu kui auru masin, wõib ka

Bolinderi laewamotor oma käiku muuta,

ilma et seal juures midagi ajawiiwitust ette tuleks, **„edasi“ ja „tagasi sõita“ wõib.**

Bolinderi laewamotoril

om automatlik regulator, mille läbi ümberkäigu arw soowi järele kas suurendatud ehk wähendatud saab.

Kõigest ülemal nimetatud omandusest on näha, et

Bolinderi laewamotoril,

kõik need omandused on, ja wõib täielikult aurumasina eest tarwitatud saada.

Bolinderi nawta-, paadi- ja laewamotorid

ümbersäetawa jõuukruwidega.

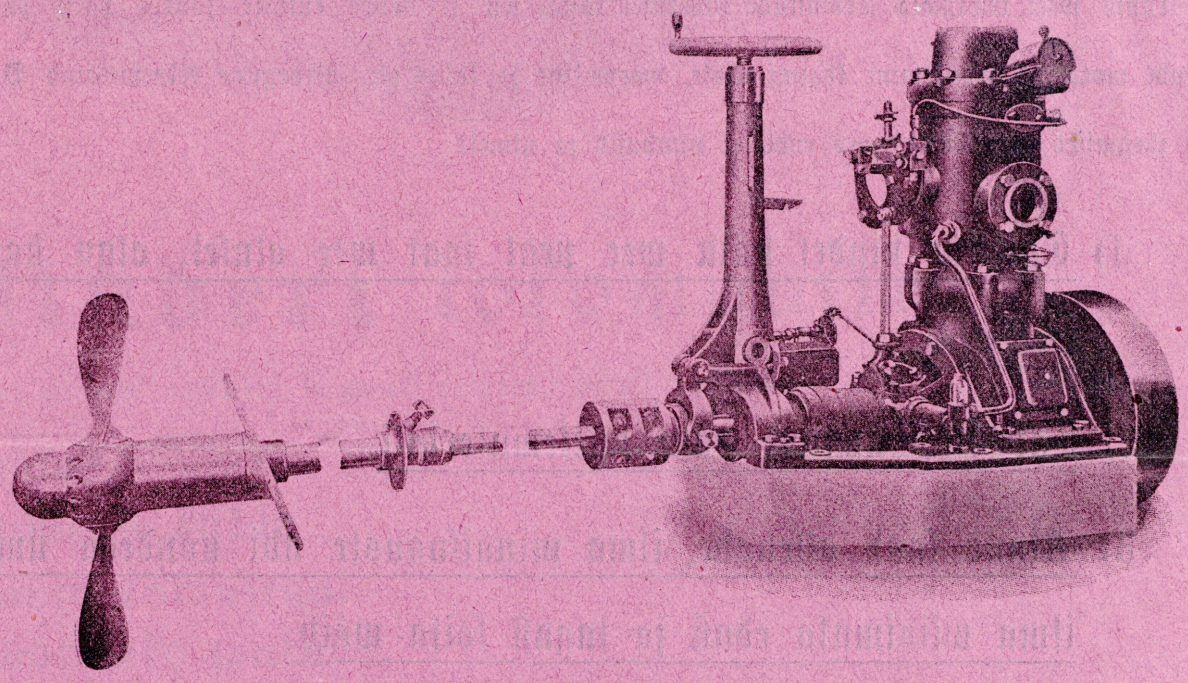

Nende motoride juures saab **„edasi“** ja **„tagasi“** käik, jõukruwi ümbersäädes, mida ka täie sõidukiiruse ajal toimetada wõib.

Katalogid ja hinnad lahke järelküsimise peale.

Trükitud Mülleri trükikojas, Riias (Herderi platsil № 1).

ARH PT-1375

Zeugnisse

über

Drill-Säemaschinen

von

Rud. Sack, Leipzig Plagwitz.

Die im April d. Jahres von Rud. Sack, Leipzig Plagwits bezogene Drillsäemaschine ($1^3/_4$ Meter, Classe I) war etwas Niegesehenes in unserer Gegend und erregte das allgemeine Aufsehen aller Landwirthe. Die anfänglich geäusserten Bedenken, der für den ersten Augenblick komplicirt erscheinenden Maschine, gegen die Brauchbarkeit in unserem etwas scholligen starken Thonboden, schwanden sofort bei den ersten practischen Versuchen. Wegen die thatsächlich sehr einfache Zusammenstellung und Handhabung der Maschine, lernten die Arbeiter sogleich die richtige Führung derselben und waren sehr bald von den Vortheilen der Drillsaat so sehr überzeugt, dass auch die kleinen Parzellen der Deputatisten nicht anders als mit der Drillmaschine bestellt werden durften. — Der prächtige Stand des Sommerungsgetreides berechtigt auch zu den besten Hoffnungen und haben sich deshalb viele Nachbarn, zur Bestellung der Winterungsfelder um meine Maschine beworben, mit welcher ich 18 Lofstellen täglich bestellt habe und die ich wegen der soliden Arbeit jedem Landwirth bestens empfehlen kann.

Sitzel Widus unter Krons Wurzan, im Mitauschen Kreise Kurland. Agust 1895.

J. Bisseneek.

Ueber meine Drillsäemaschine (Cl. I., $1^1/_2$ Meter breit.) von Rud. Sack kann ich, nachdem ich mit derselben fast zwei Jahre gearbeitet, nur sagen. Obwohl ich, da ich mein jetziges Gesinde in sehr vernachlässigtem Zustande übernahm, häufig auf verquecktem oder scholligem Boden zu säen hatte, so wurde doch die Saat bei einigermassen gut bearbeitetem Lande immer tadellos untergebracht. Faustgrosse Feldsteine hindern die Arbeit durchaus nicht. Auch Flächen mit recht bedeutendem Gefälle, wie sie an etlichen Stellen auf meinen Feldern vorkommen, lassen sich mit Hilfe der Stellschraube ganz gleichmässig besäen. Ich habe mit der Maschine an manchen Tagen bis 14 kur. Lofstellen besäet, wobei ich allerdings immer selbst mitarbeitete. Was für mein von vilen Gräbern durchzogenes Land besonders wichtig, ist die solide Arbeit des Sackschen Drills.

Gesinde Irbes unter Neu-Antz, Kreis Tuckum, August 1895.

K. Dombrowsky.

Die 2 Meter breite Rud. Sacksche Drillsäemaschine, Cl. I. arbeitet zu meiner vollen Zufriedenheit. Zwei mittelstarke Pferde bewegen dieselbe, auch ohne im Laufe des Tages abgelöst zu werden, sehr leicht fort. Besonders möchte ich noch hervorheben, dass die Maschine bei 17 Reihen die Saat auch auf recht scholligem Boden gut unterbringt und dass das Einstellen auf die richtige Aussaatmenge sich sehr leicht bewerkstelligen lässt. Die Drillsäemaschine einer andern, sonst auch bewährten Fabrik, welche bei mir in diesem Frühjahre leihweise arbeitete, konnte den Vergleich mit der Sackschen nicht aushalten.

Arrendator des Kronsgutes Pfalzgrafen u. des Privatgutes Peterthal im Mitauschen Kreise. August 1895.

S. Neuberg.

Im Juli 1895 haben noch folgende Herren in Kur- u. Livland Sacksche Drillmaschinen bezogen:

Gutsbesitzer Fr. Schmidt, Peterhof bei Mitau, eine $2^1/_2$ Meter breite Maschine, Classe I.

Gutsbesitzer J. Braun, Brausberg, per Schwaneburg, Livland, eine 2 Meter breite Maschine, Classe III, für Bergland mit Kleesäeapparat.

Vereidigter Rechtsanwalt Hofrath J. Klawing für seine Besitzungen bei Römershof, Livland, $1^1/_2$ Meter, Cl. I.

Kaufmann A. Ballod für seine Besitzungen bei Römershof, Livland, eine 2 Meter breite Maschine, Classe I.

Gesindeswirth J. Strautmann, in Switten, Kreis Mitau in Kurland, eine 2 Meter breite Maschine, Classe I.

Дозволено Цензурою. — Юрьевъ, 25 Августа 1895 г.
Druck von Schnakenburg, Jurjew.

Tunnistused

külwimasinate üle.

Wabrikust

Rud. Sack, Leipzig Plagwitz.

Selle aasta Aprili kuul Leiptsigist toodud Rud. Sacki drillkülwimasin ($1^3/_4$ weetrit, I klass) oli siin meie nurgas tänini hoopis tundmata riist ja äratas kôikide pôlludepidajate tähelepanemist. Esialgused kahtlused, mis pealt näha kunstliku masina tarwitamise kohta tôusiwad, liiategi meie raske sawise maa peal, kadusiwad sedamaid esimeste katsete juures. Sest et masin tôeste lihtsalt kokkuseatud ja tema käsitamine hôlbus on, ôppiwad töömehed sedamaid temaga ôigeste ümber käima ja selgis neile warsi selle külwi tulu, nônda et ka moonakate weikesed pôllulapikesed mitte teisiti ei tohtinud maha tehtud saada kui selle külwimasinaga, Suwewilja seis annab ka kôige parematele lootustele pôhjust, ja sellepärast on mitmed naabrimehed oma talwewilja tegemise tarwis minu masinat tellinud, kellega ma 18 wakamaad päewas olen maha teinud ja keda ma tema tôeste hea töö pärast igale pôllupidajale wôin soowitada.

Kuuramaal Miitawi kreisis, Wurzani kroonuwallas, Sihzu Widusel. Augusti kuul 1895.

J. Bisseneek.

Oma drillkülwimasina üle (I. kl. $1^1/_2$ meetrit lai) Rud. Sacki wabrikust, wôin ma, peale selle kui ma temaga ligi kaks aastat olen tööd teinud, üksnes head ütelda. Hoolimata sellest, et ma oma praeguse talukoha peal, mis ma wäga korratumas olekus enese kätte olen wôtnud, sagedaste pangase maa peale pidin külwama, sai seeme wähegi haritud pôllu peal ikka laituseta maha tehtud. Rusika suurused pôllukiwid ei takista tööd sugugi mitte. Ka kingu kohad, nagu neid minu wäljadel olemas, wôiwad seadmise kruwi abil üsna ühetasa saada täis külwatud. Ma olen selle masinaga mônel päewal kuni 14 kuura wakamaad külwanud, kus ma muidugi ise ikka ühes töötasin. Mis minu maa kohta, kust palju kraawisid läbi käib, iseäranis tähtis on, see on, et Sacki külwimasina töö tôeste tubli on.

Tukkumi kreisis, Uue - Autzi wallas, Irbese talus. Augustil 1895.

K. Dombrowsky.

Rud. Sacki drillkülwimasin 2 meetrit lai, I kl., töötab minu täieliseks rahulolemiseks. Kaks keskmist hobust panewad teda ka, ilma et neid päewa jooksul ümber wahetatakse, üsna hôlbsaste edasi liikuma. Iseäranis tahaksin nimetada, et masin (17 reaga) ka üsna pankas pôllul seemne hästi maha teeb ja et masina seadmine paraja seemne tiheduse tarwis üsna hôlbus on. Ühe teise muidu üsna tubli wabriku külwimasin, mis sel kewadel minu juures laenuwiisi töös oli, ei saanud mitte Sacki masina wastu.

Pfalzgrafeni kroonumôisa ja Peterthali priwaatmôisa rentnik, Miitawi kreisis. Augustil 1895.

S. Neuberg.

Juli kuul 1895 on weel järgmised herrad Kuura- ja Liiwimaal Sacki masinaid lasknud tulla:

Môisapidaja Fr. Schmidt, Peterfeldis, Miitawi lähedal, $2^1/_2$ meetr. lai masin I klass.

Môisapidaja J. Braun, Brausbergis Schwaneburgi kaudu, Liiwimaal, 2 meetri laiune masin III. kl. mägise maa tarwis.

Wannutatud adwokat hofrat J. Klawing oma maakoha tarwis, Römershowi juures Liiwimaal, $1^1/_2$ meetr. lai I kl.

Kaupmees A. Ballod oma pôllukoha tarwis, Römershowi juures, Liiwimaal, 2 meetri laiune I. klassi masin.

Taluperemees J. Strautmann, Kuuramaal, Miitawi kreisis, Swittenis, 2 meetri laiune I. klassi masin.

Дозволено Цензурою. — Юрьевъ, 25. Августа 1895 года.
Trükitud Schnakenburgi juures, Tartus.

Patenteeritud

Reaskülvimasin „FENIX“

ÖFVERUMI tehasest ROOTSIS.

Masin saadetakse töökojast välja peaaegu täiesti kokkupantuna. Päraletoimetuse kergenduseks on siiski järgmised osad küljest ära võetud: aisad ehk tiisel; siis veel külvi sahad ja seemne juht-torud, milledest esimesed on kokkupakitutena külvikastis ja teised ees raami peal.

Nende osade külgepanemise juures tuleb järgmisi juhatusi silmaspidada:

Esiteks pannakse külge tiisel kahehobuse masina jaoks ehk aisad ühe hobuse jaoks. Siis kinnitatakse juht-torud ketikeste külge, mis aukudega laua külles on. Juht-torude alumised osad ühendatakse sahkadega järgmisel kombel: Plint saha ülemisest otsast võetakse välja, torgatakse ühel pool saha servas olevasse auku, siis läbi juht-toru alumises osas oleva võru ja lõpuks läbi saha teise augu ning painutatakse pääle selle plindi otsad ära.

Mõlemad rattaäärsed sahad on plekk sheibidega varjatud, mis takistab mulda sisse pudenemast ja ummistamast.

Masina **tarvitamise** juures on järgmist silmas pidada:

Kõik laagrikäigud peab hästi määrima. Määrimise augud on kummagi teljelaagri peal, päätelje kesklaagri peal ja külvikasti all poolpüsti seisva telje jaoks. Viimast peab iseäranis hoolega määrima.

Soovitav seemne hulk teatud maapinna suuruse kohta reguleeritakse sellekohase skaala abil. Seda võib ainult külvi mehanismi seisu ajal teha. Selleks tuleb sahkade tõstja üles tõsta ehk käega ketist (tahapoole) tõmmata, mis nimetatud tõstja kuplungi pidemega ühendab. Pääle külitava seemne hulga reguleerimise lastakse sahad tõstja abil uuesti alla ja hammasratta mehanism võib töötama hakata.

Reguleerimise skaala (mis sahkade pool küljes) peal olevad märgid „Råg“ ja „Hafre“ kõlbavad esimene rukki, nisu ja sarnase vilja jaoks, kuna teine kaera, erne ja vikki külimiseks on.

Rukki külimise juures tuleb täpipealt tähele panna, et seemne karbikestes olevad nii nimetatud reguleerimise siibrid täielikult sissetõugatud oleks, ehk teiste sõnadega õeldud, et külvikasti eespool küljes olev pide, millega kõik need reguleerimise siibrid tegevusse pannakse, oleks seal pool küljes, mis sõnaga „Råg“ märgitud on. See maksab ka naeri külimise puhul.

Naeri seeme tuleb külida läbi suurema kaane augukese.

Kaera külimise juures peab see reguleerimise pide kasti eespool küljes seal seisma, kus on märgitud „Hafre“. Niisamuti peedi ja oa külimise juures. Reguleerimise siibri ümbertellimiseks teise vilja jaoks peavad külvikast ja seemnekarbikesed täitsa tühjad olema.

Külvisahad võib seada soovitud külvisügavuse jaoks paremal pool külvikasti oleva pideme paigutamisega — ette madalama külvi jaoks ja taha sügavama jaoks. Kui juhtumisi madalamat ehk sügavamat külvi tarvis läheb, kui pideme äärmiste seisukohtadega võimaldatud, siis tuleb ainult sahkade kaitsepulgad ümberpaigutada. Nii võib kuni 30 isesugust külvisügavust saada, mis tohiks rohkem olla kui tarvis.

Sahkade vahet võib soovi järele 75 kuni 110 millimeetrini muuta. Selleks tuleb jälle sahad ülestõsta, siis väljakeerata kruuv, millega sahapidaja on ette raud raami külge kinnitatud, ja sahad soovitud kaugusele seades jälle kinni kruuvida.

Kui kitsamat riba külida tahetakse, kui masin, siis tuleb ainult kaas ettelasta nendel külviavaustel, millede tegevust ei soovita. Külimine nende kaudu katkeb siis otsekohe ja algab jälle, kui nad uuesti avatakse. Seda kõike võib teha masina tegevuse kui ka seisu ajal.

Külvikast tühjendatakse sel kombel, et pööratakse lahti eesküljel olev kruuv tiibmutriga, mille järele vabaks saanud kast taha tõugatakse ja ülesalla raputatakse. Kui kast taha ripub, on kõik seemnekarbikesed ja teised osad puhastamiseks ja määrimiseks täiesti avatud.

Külvi skaala peal tähendatud arvud näitavad seemne hulka liitrites 1 hektari peale (1 dessatiin = 1.0925 hektari) 100 mm sahavahe juures.

Kui tahetakse külida vähem kaera, kui tabelis [illegible] peab selleks korraks reguleerimise siibrid seemekarbikestes osalt sissetõukama.

Iga külviaasta algul tuleb enne masina tarvitusele võtmist kõik masina liikuvad osad ja eriti seemnekarbikesed hoolega petrooleumiga võida.

TABEL

mis näitab külviseemne hulka liitrites hektari kohta, skaala ja sahkade vahe abil reguleerides.

mm.	Siibrid sissetõugatud-pide „Råg“ peal — Rukis (nisu, teravili)					Siibrid väljas-pide „Hafre“ peal — Kaer (ernes, vikk)					mm.
	90	95	100	105	110	90	95	100	105	110	
liitrid hektari kohta	110	105	100	95	90	138	132	126	120	114	liitrid hektari kohta
	142	136	130	124	118	184	176	168	160	152	
	174	167	160	153	146	230	220	210	200	190	
	206	198	190	182	174	276	264	252	240	228	
	238	229	220	211	202	322	308	294	280	266	
	270	260	250	240	230	368	352	336	320	304	
	302	291	280	269	258	414	396	378	360	342	
	334	322	310	298	286	460	440	420	400	380	
	366	353	340	327	314	506	484	462	440	418	
	398	384	370	356	342	552	528	504	480	456	

Eestimaa Trükikoja A.-S. trükk, Tallinnas.